

АНАТОЛЬ ТРАФІМЧЫК

НОТЫ ЦНОТЫ

ЗАМЕСТ АЎТАРСКИХ УВОДЗІНАЎ

ПАД-КАЗКА ДА ПРАЧЫТАННЯ АДНАГО ВЕРША (літаратурна-крытычнае эсэ)

я ляжу ў бульбяне
вакол немцы мяне
ці не бачаць мяне?
не-не-не не-не-не
Мікола Засім?

Верш не толькі не дастаткова вывучаны, але і не дастаткова вядомы, ён не атрымаў яшчэ паўнаwartасных ацэнак крытыкаў і чытачоў. Нягледзячы на знешнюю прымітыўнасць формы, беднасць мовы, змест твора даволі аўтэнтычны і рафінаваны, а яго поліфанічнасць патрабуе ўніверсальнага падыходу.

Характэрны для постмадэрністаў сінкрэтызм (або яго іманентная адсутнасць) у дадзеным выпадку не можа завуаліраваць лейтматыў верша – экзістэнцыяльную пантрагічную самоту лірычнага героя. Паэт прыводзіць амаль класічны выпадак перманентнага стану экзістэнцыі чалавека, лірычнага героя, не знаходзячага паразумення з іншымі па прычыне рэальнай немагчымасці кантактаў, а ў ідэале – глыбокіх сувязей, паміж экзістэнцыямі ў “несапраўдным” свеце, якім з’яўляецца “всё видимое нами” і “житейский шум трескучий” (па У. Салаўёву).

Чытаючы верш, не абавязкова быць знаўцам аналаў гісторыі, бо тэмай твора з’яўляецца зусім не Вялікая Айчынная вайна – такі аспект быў бы вельмі спрошчаны. Хаця менавіта на гэтакія думкі наводзіць неглыбокім прачытаннем тых чатырох радкоў ужытае ў іх слова “немцы”. Звярніце асаблівую ўвагу, дарагія чытачы, на прыведзеную лексему: яна абазначае тут зусім не назву сусветнавадамай нацыянальнасці, гэта нават не метафара ворагаў, заснаваная на гістарычных асацыяцыях, гэта – сімвал, які ў дадзеным кантэксце амаль губляе сваю сімвалічнасць, становячыся рэальнай назвай людзей, чужых лірычнаму герою (у прастамоўі беларускага народа духоўна няблізкія асобы і зараз, бывае, маюць такую намінанту; толькі ў нашым выпадку сітуацыя крыху іншага кшталту: паводле логікі экзістэнцыялізму “немцамі” з’яўляюцца ўсе, апроча індывіда-суб’екта), гэта – ключавое слова, якое дазваляе, пры адэкватным разуменні семантыкі, расшыфраваць асноўны падтэкст таленавітага твора, з чаго, зрэшты, і пачыналася непасрэдная гаворка аб ім.

Як сказана вышэй, крытыку нельга спыняцца на паглыбленні толькі ідэйна-псіхалагічнага аспекту твора. Ягоная поліфанічнасць вымагае ад аналітыка шматграннасці і энцыклапедычнасці гуманітарных ведаў. З’яўляючыся ў гэтым сэнсе дылетантам і вялікім гультаём, прывяду для доказу ў хаатычным парадку (нейкай сістэмы тут проста не можа быць, калі не мець на ўвазе, што бессістэмны, то бок хаатычны, падыход таксама можна назваць сістэмай — сістэмай бессістэмнасці, г. зн. сістэмай, маючай на ўзбраенні адваротны сабе самой прынцып — а(нты)-прынцып, таму для лаканічнасці карэктна гаварыць пра а(нты)-сістэму пры падыходзе да разгляду твораў, адэкватных нашаму, бо метадалогія іх аналізу павінна супадаць з метадалогіяй іх напісання (дарэчы, несупадзенне метадалогіі іх аналізу з метадалогіяй іх напісання ёсць, бадай, ці не найлепшым супадзеннем двух гэтых паняткаў, што тычыцца такіх твораў, бы зараз разглядаецца), — перапрашаю за а(нты)-лірычнае адступленне і, калі ласка, сачыце за думкай далей)¹ толькі моманты, якія ляжаць на паверхні, пакідаючы, аднак, будучым няўрымслівым даследчыкам шматлікія Марыянскія ўпадзіны верша-акіяна, а таксама рэкі-крыніцы-перадумовы, што сталіся матэрыялам для яго стварэння на глобусе сусветнай паэзіі.

Першае. Дыялектолагі змогуць напісаць дысертцыю па праблеме дыялектызма, ужытага ў месным склоне: “у бульбяне”. Калі ягоная семантыка даволі зразумелая, то пачатковую форму ўстанавіць цяжкавата, ва ўсялякім выпадку тэарэтычна, бо адразу нельга сказаць, якую аснову (мяккую ці цвёрдую) мае тая лексема, таму індукцыйная практыка тут непазбежна, да таго ж эмпірычны метада

¹ Магчыма, зручна было б змесціва гэтых усіх дужак вынесці на месца слоў, якія вы чытаеце зараз, але тады адлюстраванне думак не адпавядала б іх цяжэнню і правільнаму прачытання, так што сачыце за думкай далей.

аказаўся б дзейсным у правядзенні лексагласаў нашага аўтэнтчнага дыялектызма. А ў сімбіёзе з міфалагічна-фальклорнай семіётыкай ён патрабуе расшыфроўкі як сімвал калектыўнага бессвядомага беларускага этнасу і, што абавязкова, у сусветным культуралагічным кантэксце (мабыць жа, нездарма беларусаў іншы раз клічуць бульбашамі).

Другое. Сур’ёзных даследаванняў патрабуе сінтаксіс (NB на другі радок). Можна падацца, што аўтар узяў на ўзбраенне трывіяльную інверсію (зрэшты, наколькі трывіяльную, настолькі ж і нестандартную: трывіяльную — як з’яву, якая ёсць у паэзіі, нестандартную — практычнай рэалізацыяй, бо наўрад ці ты, чытачу, прыгадаеш з літаратуры інверсію, якая адасабляла б прыназоўнік ад назоўніка, з якім ён складае адзіную арганічную частку, ці, як сказаў бы лінгвіст, сінтаксічнае і фанетычнае адзінства), каб чытач задурываў сабе галаву пошукамі сэнсу яго ўжывання. Як не парадаксальна, гэта сапраўды так. Але ж і сэнс той існуе! Інверсія рэзаніруе ідэю твора, думку пра экзістэнцыйную самоту героя, яго разарванасць са светам-на**ВАКОЛ**лем, так бы мовіць, разарванасць “немцамі”, якія ў дадзеным выпадку сімвалічна тоесныя саліптычным адчуваннем — сцяне паміж светам і эгасвядомасцю суб’екта. У вершы, як бачна, гэта паказана не толькі з дапамогай метафарызацыі сінтаксічнай з’явы, але і літаральна графічна:

ВАКОЛ→→→	НЕМЦЫ	←←←МЯНЕ
↓	↓	↓
свет	сцяна	ego

Ужо па гэтай прычыне сінтаксіс верша можна лічыць самым выкшталцёвым з усёй моўнай практыкі чалавецтва, а інверсію другога радка — найбольш мэтазгоднай і карыснай сярод усіх сінтаксічных перастановак, якія на яе фоне бачацца пераліваннем з пустога ў парожняе, нягледзячы на свае шматтысячныя вартасці.

Аўтара гэтага эсэ некаторы час бянтэжыла пытанне “ці не бачаць мяне?”. Чаму менавіта такім шляхам захацелася лірычнаму герою выказаць свае пантрагічныя пачуцці? Адказ:

а) герой спрабуе ўступіць у дыялог з чытачом — прадстаўніком “несапраўднага свету” (як вы, шануюныя, разумееце, безвынікова);

б) героя самога кроць балючыя сумненні наконт стасункаў са знешнім светам; праступае сямейнае надзеі на лепшае ў гэтых стасунках;

в) а таксама аўтар верша, працягваючы слаўныя традыцыі сусветнай літаратуры, ставіць гэтае пытанне ў адзін шэраг з ужо аklasічненымі “to be or not to be?”, “что делать?” і “кто виноват?”, — упершыню XX стагоддзе нараджае пытанне такой моцы.

Трэцяе. У сувязі з наступнымі словамі ўспомніліся разважанні выкладчыка рускай літаратуры БрДУ дацэнта Юрася Васільевіча Пяталкова пра не менш таленавіты, чым наш, верш Сяргея Ясеніна “*Не бродить, не мять в кустах багряных...*”. Твор рускага паэта сюжэтна як не менш таленавіты за наш верш, так і не менш песіместычны. Дазволю сабе працытаваць страфу, якая з’яўляецца першай і апошняй:

Не бродить, не мять в кустах багряных

Лебеды и не искать следа.

Со снопом волос твоих овсяных

Отоснилась ты мне навсегда.

Верш, паводле разважанняў Юрася Васільевіча, песіместычны толькі на першы погляд, бо ў гэтым творы Сяргея Ясеніна знаходзіцца зусім адваротны падтэкст, якога хутчэй за ўсё творца сам не ўсведамляў: верш хоць і пачынаецца з адмаўлення — “не”, аднак заканчваецца сцвярджаннем — “да” (што ў перакладзе на беларускую мову азначае “так”, “але”), якое, на думку Юрася Васільевіча, ёсць не чым іншым, як жыццесцвярджалым сімвалам ці нечым у такім родзе. Карыстаючыся метадалогіяй паважанага выкладчыка, трэба заўважыць, што ў нашым выпадку ўсё дыяметральна супрацьлегла. “Не” ў канцы верша паўтараецца нават шэсць (магічная лічба) разоў, складаючы цэлы радок, кангеніяльна адлюстроўваючы гіпертрафіраваны песімізм лірычнага героя. Але ж дзе, спытаеце вы, пачатковае “да” ці — па-беларуску — “так”? Паколькі метадалогія, якую прымяняе пры аналізе Юрась Васільевіч, так бы мовіць, фармалісцкая (хоць і не толькі: экстрапаляцыйная і эклектычная ў нейкім сэнсе таксама), калі кавалкі з тэксту бяруцца адарвана ад самога тэксту, ёсць рацыя дзейнічаць гэтаксама пры аналізе нашага верша. І цяпер можна ў сваю чаргу ставіць пытанне: а ці заўсёды пачатак гэтага верша (нагадаю: “я”) абазначае тое, што ён звычайна абазначае ў **беларускай** мове? Канечне, вы ўжо здагадаліся, што ў дадзеным выпадку гэтае “я” — ні што іншае, як “так” у перакладзе з нямецкай мовы, пра носьбітаў якой

і іх сімвалізацыю ішла гаворка вышэй. Такім чынам, верш, пачынаючыся адзіным і таму кволым “так”, заканчваецца шматкратным адмаўленнем і недвухсэнсоўна адлюстроўвае аўтарскае светаадчуванне. Et cetera².

МОЙ СТАН

АНОНС

Мае харошыя дзяўчынкі!
Наведвайце Дом літаратара.

Хутка я буду выступаць на ягонай сцэне пад вашыя плёскаты і непрыстойныя фантазіі. Праўда, я цырульна пастрыгуся і, магчыма, павешу гальштук на шыю, якую ў той вечар аздобіць не адзін ваш пацалунак, пакідаючы пасля сябе сляды ад памадаў, розных па якасці і колеру. Мая выя заняла б вышэйшае месца на выставе мастакоў бодзі-арту, але, па-першае, на той час нідзе паблізу такіх экзатычных вернісажаў не будзе, а па-другое, як мага скарэй я вытруся насоўкай, каб не рыгнуць ад гэтай полігамнай палітры пахаў. Яшчэ мне падораць многа кветак, якія будуць падобны да вышэйапісаных праяў вашай увагі, і таму паляцяць у сметніцу разам з насоўкай. А наогул, адбудзецца свята: з прыгожымі вершамі, імпазантнымі паэтамі і даўганогімі дзеўкамі.

Мае харошыя дзяўчынкі!
Наведвайце Дом літаратара.

ДЫСТЭАРЭТЫЧНЫЯ НАКІДЫ НАБІСТЫКІ (№3)

(паэма пачатку)

Калі хочаш напісаць што-небудзь добрае,
але не ведаеш, што менавіта,
сядзь і пачні;
напішы хаця б аб тым,
што (альбо **як** ты) хочаш напісаць што-небудзь добрае,
але не ведаеш, што менавіта,
сядаеш і пачынаеш пісаць аб тым,
што (альбо **як**) ты хочаш напісаць што-небудзь добрае,
але не ведаеш, што менавіта,
сядаеш і пачынаеш...

17.IX.98.XX

P.S. ад 14.V.00.XX: Глядзі толькі не напішы “Смаленне вепрука”.

. КРОПКА Ў КАНЦЫ НЕ ТРЭБА

Мне здаецца,
што я даўно не атрымліваў
сакральных цыдулак.
Ды не,
я наогул іх не атрымліваў.
А хіба я адзін?
Не я адзін.
Ніхто не атрымліваў

² А-працяг тэмы гл. у “Магчымых творчых наступствах ад няправільна ўспрынятага верша”.

сакральных цыдулак.
І не атрымае.
Бо гэта,
як і многае іншае, што немагчыма, —
немагчыма.
Але мне чамусьці ўсё роўна здаецца,
што я даўно не атрымліваў
сакральных цыдулак,
мусіць, таму,
што сапраўдная назва гэтага твора –
“МОЙ СТАН”

* * *

А. К.

Мяне хутка аформіць лякарня
У свае саваны-нумары,
І пра нечыя вочы карыя
Дапамогуць забыць дактары.

Пазнаёмлюся там я з Леніным,
Сябруком стане Напалеон.
Ператворацца вусны Аленіны
У забыты няздзейснены сон.

Што ж, хвароба мая шчэ вылечная:
Толькі нейкі дзесятак сустрэч.
Успаміны — праблема не вечная,
Тэрапія прагоніць іх прэч.

Ачуняю ад гора-паэзіі,
Нат не ўспомню пра гэты радок...
Толькі рэха скупой парамнезіі
Нагадае пра твой язычок.*

триолет

Я лежу на обочине жизни.
Подберите меня кто-нибудь,
Полюбите хотя бы чуть-чуть.
Я лежу на обочине жизни.

Пилигрим, проходящий здесь путь,
Тусклым светом на тень мою брызни.
Я лежу на обочине жизни.
Подберите меня кто-нибудь.

*Версія апошняй страфы для дзяржаўных выдавецтваў:

Ачуняю ад гора-паэзіі,
Нат не ўспомню пра гэты радкі...
Толькі рэха скупой парамнезіі
Нагадае пра поціск рукі.

НАРОДНАЯ ДЭКАДЭНЦКАЯ

У чаканні ранка
Зноў за шклянкай шклянка.
Сонца ўжо няярка,
Бо засціла чарка.

І ляжу ля тына
З праслам, бы з дзяўчынай.
Абгавораць людзі
Мой спачын на грудзе.

Ой, не будзе толку,
Піць калі да золку.
Горкая гарэлка
Выпесціць афэлка.

Потым створаць міты
Аб таленавітым,
Што памёр уранні,
Як жабрак, па п'яні.

ЛПП забудзе
Мой спачын на грудзе.
Ды праз дні і цераз
Прагучыць яшчэ раз.

Ой, не будзе толку,
Піць калі да золку.
Горкая гарэлка
Выпесціць афэлка.

P.S. Ды табе паэце –
Свежанькі сюжэцік.

А LA РАЗАНАЎ АЛЕ...

Панядзелак – панятлівы пан дзела. Усеабдымны ў сваім пытанні “дзе лак?”. З пачатку тыдня ма-рыць аб ядзе. Знаходзячы ўрэшце толькі лак, ён ім пакрываецца, каб заставацца панам, пачынаецца для ўсіх менавіта з яго. Але ў цэнтры, як ні круці, звычайныя мары аб той жа ядзе.

Аўторак – просты аўтар сваёй справы пад назвай “тыдзень”, прычым сцвярджае, што ён не трывіяльны плагіатар, бо дасягае ўсяго, прымяняючы позу, у якой вясковыя кабеты капаюць бульбу. Аўторак чамусьці вялікі кансерватар, хоць не з'яўляецца членам партыі “торы”, але робіць на гэтым акцэнт (нават сваім працоўным становішчам, аб чым гл. сказ вышэй). Нягледзячы на зацятую руплівасць у фізічнай працы, аўторак з'яўляецца добрым аратарам. Складваецца ўражанне, што ён усебакова развіты.

Серада стараецца трохі размаўляць па-расейску, скандуючы апошні свой склад у якасці сцвярджэння, але яго вульгарна-анатамічны сэнс мы раскрываць не будзем, інакш прыйшлося б парушыць рамкі прыстойнасці, таму няхай ён застаецца своеасаблівым рэбусам для чытача, разгадаўшы які, знаходзіцца адказ на пытанне, ці варта беларусам увесць час старацца размаўляць не на роднай мове, асабліва на татальна ўсіх ахапіўшай расейскай, магчыма, гэтая тэндэнцыя прывядзе наш народ у “ад”, які прыкладна такі, як і пекла, у якое, аднак, дарога па серадах адсутнічае. А наогул, серада рада, што

яна з’яўляецца “залатой сярэдзінкай”, якая не знікне ў працэсе страты рэдукаваных Ъ і Ь, застаецца як мінімум для памячэння зычных, а ў адным з лепшых варыянтаў нават увасобіцца ў старажытнаегіпецкага бога сонца.

Чацвер падкуплівае сваёй даверлівасцю, але ўступаючы ў яго прыгнятае нейкая фобія, бо лічба “чатыры” на японскай мове – амонім такой лексемы як смерць. Пазбягаючы двухаблічнасці гэтага дня, я пакідаю пісаць пра яго іншым.

Пятніца, нягледзячы на прымаўку, што ў некаторых сем пятніц на тыдні, чамусьці заўсёды прыходзіць дакладна пят, не шкадуючы напрыканцы працоўнага тыдня сваіх пятак: наперадзе выхадныя, таму не абавязкова старацца хадзіць на пальчыках. Яна ўжо даволі натруджаная: ледзьве носіць ніцыя канечнасці і падае ніц на пасцель заслужанага адпачынку.

Субота на самай справе не павінна мець парадаксальных асацыяцый з ботамі ці субардынацыйным значэннем, бо гэта, бадай, ці не самыя вясёлыя (і не толькі для яўрэяў) і галоўны дзень тыдня. Аб гэтым усе ведаюць і тлумачыць гэта не трэба.

Нядзеля нічога не дзеліць, а толькі святочна завяршае тыдзень, аддаючы належную даніну ядзе, аб якой марыла ажно ад панядзелка, і беручы адну з самых высокіх нот апошняй актавы тыдня, што з’яўляецца кантрапунктам жыцця чалавечага.

* * *

Зоркі падалі і згаралі –
Леаніды вярнуліся ўсё ж.
Можа, шчасце не за гарамі –
Прыйдзе ранкам да нас басанож.

Загадаў я такое жаданне
І загадваў на кожную з зор,
Што заззяўшы на міг – растане,
Фантазіраваў – ха! – фантазёр.

І прыспешваў сляпы летуценнік
Гарманічнасць цячэння хвілін.
Развіднела – з’явіліся цені,
Аказалася: я – адзін.

Зразумеў, што збылася другая
З дзвюх народных пра зоркі прыкмет:
Знічка падае – і патухае
З ёю разам яшчэ адзін свет.

Леаніды мае, леаніды,
Мяне варта за гэта забіць,
Ды ўцячы з лабірынтаў планіды
Не магу, як і
нельга забыць.

акраверш

N. B.

Нашкрэбаць верш, не шкадаваць паперы,
Атрамант ёй пакінуць як сляды —
Тады ўвесць свет становіцца мне шэры,
А мне не трэба свет такі тады.

Шляхетнасць проста выкіну за дзверы
Аскепкамі шматслоўнае руды,
Якая, не прыводзячы да веры,
Цярушыць на гісторыю гады.

Яшчэ прыклеяць да сцяны шпалеры,
Без нас паўстануць дзесьці гарады,
Евангеліст засне на Люцыферы, —
Калі не будзе зноўку, як тады...

Аднак хачу сказаць зусім не тое,
Хаця і тое ёсць у галаве.
А хтосьці, можа, сярод нас з табою
Юрлівым акраверш мой назаве.

* * *

Я не скажу арыгінальных фраз,
Прызнаюся ў каханні досыць проста.
І на шляху да сціплага пагоста
Je t'aime я прашапчу яшчэ не раз.

Шэдэўраў я ніколі не ствару,
Іх знішчыць маю шанцаў небагата,
Спазнаўшы потым славу Герастрата, —
Сплыву у нежыццёвую пару.

Сярод сяброў — ніводзін не Дантэс.
Наўрад ці буду жыць я ў “Англетэры”.
Не спраўдзяцца біблейскія намеры
І спадзяванні, што за полем — лес.

Усё ж абмежаванасць вечных тэм
Заўсёды вымушае йсці на выбар:
Як адчуваць, то лепей толькі Liebe,
Як гаварыць, то лепш за ўсё je t'aime.

ДЫЯЛОГІ

* * *

Падпольны бар гудзе
марыхуанай,
аж юр па барадзе
спаўзае п'яна.

Бурштынавы анёл
стрыптыз паказваў.
Дазволіў ХТО свавол
пад іншай назвай?

Не прагучыць дакор.
Пасля... Няскора...
Ламаецца танцор.
Шкада танцора.

Адвечны суперсплін
на мордзе-твары.
Скупілі ўжо бурштын
анёльскі скнары.

А без адзення той
анёл стаў шэры.
Не знойдзе аналой
праданай веры.

Хоць ён на ім стаяў,
стаяў калісьці!
Ды выракся з-за траў
ілжэкарысці.

З паэзіі прыйшоў
да горкай прозы...
...Салёныя, бы кроў,
бурштынавыя слёзы.

* * *

Калі сядзеш у цёплую ванну
І да вены лязо паднясеш,
Я з табою спрацацца не стану:
Як збіраешся рэзаць, то рэж.

Я цябе разумею выдатна:
Сам хаўруснік з табой у душы.
Толькі я на такое не здатны,
Бо замнога ўжо тут награшыў.

І прымушаны я да апошняй
Выпіць кроплі бяссэнсавасці,
І дарогай, звычайнай і пошлай,
На галгофу сваю узысці,

І сваю, і тваю — нашы душы
Ратаваць, каб не ведалі меж,
Каб Ніхто чысціню не парушыў,
Як да вены лязо паднясеш.

ДЫЯЛОГ *трыялет*

“Калі жыццё даеш, давай і сэнс яго.
Навошта партманэт, няхай сабе й прыгожы,
Насіць з сабой пусты, як грошай быць не можа?

Калі жыццё даеш, давай і сэнс яго” .

Такі адказ-адчэпка прагучаў багоў:
“Ніхто, апроч цябе, тых грошай не паложыць” . —
“Калі жыццё даеш, давай і сэнс яго.
Навошта партманэт, няхай сабе й прыгожы...”

* * *

Патрымаўшы Сусвет за руку,
Зразумеў я і многа, і мала.
Ад Яго я, на жаль, не ўцяку.
Праз жыццё мяне смерць даганяла.

Павітаўшыся з ім, як сябрук,
Выйшаў я на Яго шлях-дарогу
І не змог раз’яднаць нашых рук,
Калі ногі адчулі знямогу.

А куды завядзе гэты шлях?
Мо ён млечны з кісельным ускрайкам?
Устаяць не магу на нагах —
Палячу я ў кювет, можа, рай там.

Ды цікаўнасцю мозг апяку,
У кювет калі буду я падаць:
Ці падасць Сусвет-сябар руку,
Ці сяброўскім павернецца задам?

* * *

Мярзотны Свет капіруе Мяне
Банальным недахопам алфавіта.
Туды не лезь — апынішся на дне.
Сюды не лезь — ахутае эліта.

Мярзотны Я капірую Сусвет:
Такі ж бясконцы і такі ж нікчэмны.
Мы нават непаўторнасцю як след
Не зменім стыль быцця свайго багемны.

Мярзотнасць непаўторнасці мярзот
І немярзот — усё адно паўторнасць.
Вясна-арыгіналка кожны ж год,
Ды ў слове “кожны” існуе мінорнасць.

Нікога гэта ўсё не абміне,
Калі хто хоча вырвацца з халопаў,
Бо ўбачыць: Свет капіруе Мяне
І нават недахопам недахопаў.

Я НЕ ДЛЯ ВАС, АЛЬБО МЯНЕ ТУТ НЕ БЫЛО

* * *

Mihi ipsi skripsi*

Ф. Ніцшэ

Я не для вас, паны, о не!..

А я для бедных і загнанных...

Янка Купала

Я не для вас, народ, о не!
Я не для бедных і загнанных,
І вы не ўбачыце мяне
Сярод пісьменнікаў прызнаных.

Сярод прызнаных. Бо яны
Для вас пісалі — кан'юнктура!
І нат эліта і паны
Не вабяць слова трубадура.

Я крыкну нават Богу: Ты
Пазакрываў усе вальеры,
І атруціў усім раты,
Бо Ты не Моцарт, Ты — Сальеры!

Я не для вас! Я — для сябе!
Жыву, твару, памру мо нават
Не ў вашай пошлай барацьбе,
Не з вашай трывіяльнай славай.

Я не для вас!.. Сусвет, даруй! —
Скажу хоць слова ў апраўданне.
Калі сябе я й падару,
То толькі аднаму — **КАХАННЮ**.

* * *

Ціхутка да болю за тым далягладам
Ствараю я неакласічны матыў.
Не трэба мне шэсцяў, не трэба парадаў,
Да шыку я не па-класічну астыў.

З блакітнага неба і сіняе рэчкі
Раблю я паэзіі ультрамарын,
З радкамі рыфмую царкоўныя свечкі,
З жыццём параўноўваю горкі палын.

Там недзе далёка сярод чыстай цішы
Ствараю ўсё ж неакласічны матыў.
Я там застаюся, — так пошчакам піша,
Душа мая піша, спытаўшы:

“А ты?..”

* Я пішу сам для сябе

СТАНСЫ

акраверш

Я не істота і не здань —
Не паддаюся тлумачэнням:
І як ні сядзь, і як ні ўстань,
Хімерыць ваша вымярэнне.

Талмудна падагнаны час —
Оталарынгалагіята —
Істэблішментны скача джаз, —
Ямбічным рытмам бавіць ката.

Наўзрыд, нахрапам і наўскач
Евангелістамі ўсе сталі,
Ды хоць крычы, танцуй і плач,
Лексічна ты па-за маралі.

Ярмо лягло на штучны люд.
Высокага няма карэння.
Адэптна стаўлю свой статут:
Статычна ваша вымярэнне.

* * *

Л. Г.

Мала вар'яцтва ў нашай паэзіі.

Пімен Панчанка.

Мала

вар'яцтва
ў вашай
паэзіі.

Мала

паэзіі
ў вашым
вар'яцтве.

“STOP!

Бум-Бам-Літ!
Куды
палезлі?!

Тут

трэба плакаць,
а вы —
смяяцца”.

Соцень

пяць
у Саюзе
пісьменнікаў.

Кожны

лічыць:

“Канечне,
 зашмат.
 Колькасць
 эспэўскіх
 нашых
 цэннікаў
 Трэба
 пакінуць
 штук
 пяцьдзесят” .

 Вы
 сярод іх
 і сябе
 ў тым ліку
 “Зорак”
 паставіце
 сціпленька
 дзесь,
 Быццам
 стварылі
 вышэйшую
 лігу:
 Хочаш
 пралезьці,
 спрабуй –
 пралезь.

 Вашых
 рэдакцый
 пах –
 кан’юнктурны,
 Лакмусам
 сведчыць
 гэты
 памфлет.
 Вашы
 рэдакцыі –
 вашы
 турмы.
 Член
 СП –
 яшчэ
 не паэт.

 Я
 аддаю
 даніну
 Саюзу,
 Хоць
 наганяе
 ён часта
 нуду.
 Ёсць
 чалавек,

закаханы
ў Музу,
Толькі
я
ў ваш Саюз
не пайду.

* * *

Запарнаграфлю акраверш
Да мілагучнаснага цуда,
Якога ты не разарвеш,
Якога заўтра не забуду.

Акселераціцца узрост
У сэнсе самым адваротным,
Хаця ідзе за тостам тост
У нейкім пошуку маркотным.

Ды расшыфроўвае тугой
Прагістарычненыя коды
Нявечна-вечны розум мой
Звышінстынктыўнае прыроды.

Тут мо залішне я прамы,
Бо верш наступнага прылада:
Коль нет цветов среди зимы,
То и грустит о них не надо.

* * *

Т.

Я непарушу твой спакой,
Бо ты парушыць не дазволіш,
Бо ты сваёй не зменіш ролі,
Прызначанай табе сям'ёй.

Бо для цябе сям'я — жыццё,
Адна яна на першым плане...
Шкада, што на мяне не глянеш
Ты з самым цёплым пачуццём.

За кожны погляд гэткай твой
Табе дарыў бы я па ружы...
Але я шчасця не парушу,
Я не парушу твой спакой.

* * *

D. D.

**Возраст человека 33-х лет
принято называть “возрастом Христа”.**

**Мне кажется, что возраст человека 22-х лет можно будет называть “возрастом
Трофимчика”.**

А. Трофимчик, 21 год

Откуда-то падал снег
И солнце слепило глаза.
Пленяя коварством рек,
Манила небес бирюза.

Откуда-то я возник,
Со мною родился сей мир —
Тогда наступил этот миг
С прикольной приставкой “ир-“.

Явилась откуда-то Ты,
Как лето в усталой судьбе,
И эта река высоты
Меня прикружила к Тебе.

По-прежнему падает снег
И даже бушует гроза,
Пленяя коварством рек,
Но солнце ласкает глаза.

Хоть манит небес чистота,
Забуду я мысли-мечты
И возраст себя и Христа —
Явилась откуда-то Ты.

* * *

D. D.

Жывучы з прыродай не ў ладах,
Выдумляю сам я поры года:
Заблудзіўшы мо, выводжу шлях
Да вясны, а да зімы — прырода.

Адсвістаў рулады ліставей,
Завіруха снежыцца пасагам,
Ува мне ж фальцэтам салавей
Пра пачатак самы лета кажа.

І на даляглядзе — без аблок,
Я амаль забыўся пра аблогі.
Дзіўны колер неба ловіць зрок:
У маёй пары ён вішнявокі.

Хоць нямала дзіўнага цяпер.
(У чужой зіме ці ў леце — дзе я?)

Хай не спакушае Люцыфер,
Бо з'явілася ў мяне надзея.

Мне прыносяць тысячы самот
Праз мінор-пасажы тыя зімы,
Ды ўцяку і буду круглы год
З Лецейкам сваім я, а не з імі.

сонет

D. D.

Когда-нибудь мы вместе улетим
В тот край, где веет солнечный сирокко,
Наполнится дыханием барокко
Немой модернистический интим.

Мы вместе — одинокий пилигрим,
Но будет нам совсем не одиноко.
Тогда мы избежим слепого рока
И декаданса тоже избежим...

Мечтал я так, как истинный мечтатель,
Живущий, может быть, в шестой палате,
Как с каплею банальности поэт.

Но ты глоток барочного интима
Впитаешь: в кресле с книгой любимой,
Закутавшись уютно в теплый плед.

* * *

N. P.

Прасякнуты настроєм элінізму,
Шукаю я апошнюю ступень,
Бо мо за ёй надзея і харызма,
Бо мо за ёй сапраўдны, вечны дзень.

Адмежаваўшыся ад ідэалаў,
Ствараю ідэал пакутны свой,
І тое, што раней так захапляла,
Я не вазьму у створаны сувой.

Замкнутае ўсё ж кола прада мною:
Як я не б'юся, чым я не жыву,
Табе я пакланюся — не суваю,
Яго ўскладу табе на галаву.

N. P.

Крануўшыся таго, чаго няма,
Куды пранікнуць хочаш, ды не можаш,
Я зразумеў: стварыў Сусвет ты, Божа,
Дзе *неученье — свет, ученье — тьма*.

Вяртаюся паволі, бы слімак,
З вялікага да цемры бездарожжа
І ведаю: ніхто не дапаможа
Ні там, ні тут знайсці, чаго няма.

Без усялякай радасці, адчаю —
Мо па інерцыі, мо не — шукаю.
Ды тоеснасць адсутнага таго
Не кампенсуе й блізка ўсю адсутнасць.
І толькі ты — замена усяго,
І нават не замена, нават — сутнасць.

* * *

N. P.

Когда-нибудь я посмотрю
На все стихи смешно и сыро,
И их — детей такого мира —
Преподнесу я к алтарю.

Когда-нибудь я посмотрю
На этот мир, святой и грешный,
И, ни секунды не помешкав,
Преподнесу я к алтарю.

Когда-нибудь я посмотрю
И на алтарь.

И, *liebe Mädchen*,
Тебе отдам алтарь тот ветхий
И все, что нес я к алтарю.

POSTFAKTUM

A. K.

Самотным жаўранкам з метафар Куляшова
Табе падвечар я пастукаю ў акно,
Ды не пазнаеш ты майго такога слова
І застанеца толькі ў вершыках яно.

Мае пачуцці ператворацца ж у кроплі —
У слёзы, што застылі на тваім акне,
Дзе шыбы да мяне каханнем не прамоклі

І за якім, на жаль, не ўбачыш ты мяне.

Таму па гэтай найбанальнейшай прычыне,
Прыняўшы кроплі за звычайныя дажджы,
Акно сваё для жаўрука ты не адчыніш,
І будуць кропелькі да раніцы цячы.

* * *

А. К.

Ты не Керн, а Каренина Анна,
Я ж не Пушкин і нават не Вронский,
Не цягнік і не лошадь Фру-Фру, –
Я герой не таго рамана,
Я герой не твайго рамана.
Все смешалось в доме Облонских,
Пераблыталася не ў пару.

Я спалю заканчэнне Талстога,
Напішу happy end рыфмаваны
І закіну яго ў Internet.
Няхай будзе шчаслівай дарога
Прыгажэйшай у свеце панны,
Самай лепшай у свеце панны,
Няхай стане шчаслівым свет.

Імя аўтара будзе забыта,
Не дадуць яму нават на піва,
Не паставяць каля Буало.
Пераробкі чакае “Лаліта”,
Аўтар новы адкажа шчасліва,
Што яго тут зусім не было,
Што мяне сярод вас не было.

* * *

Перагарну каханне, бы старонку
Любімай кнігі. Выпішу цытаты
У свой бланк, зацёрты і памяты,
Каб цытаваць пры выпадку іх тонка,

Здзіўляць дзяўчат: які дасціпны розум
І вышталцонасць пачуццёвых густаў!
А за душой няўрымсліва і пуста,
Бы абчытаўшыся бульварнай прозай.

Забыўшыся на статус чалавека,
Дэзінфецырую гарэлкай ранку,
А зранку
Мяне пакліча зноў бібліятэка.

ДЗЕ ВЫ, ДЗЕВЫ?

* * *

*Кожнай дзеўчыне асабіста
прысвячаецца
(каб не казалі, што я вам не прысвячаў вершаў)*

Кожную дзеўчыну хочу кахаць я:
У полі, у лесе, у роднай хаце,
На даху, у склепе, пад возам, на возе,
На столі, на сценах альбо на падлозе,
На дрэвах, на небе, на голай зямлі... —
Абы толькі дзеўчыны *кожнай* былі.

* * *

*Як гэта бывае,
зусім незнаёмым грудзям
прысвячаецца*

Убіцца б у гэтыя грудзі
Ў лагчыне альбо на грудзе,
На траўцы ці нават на снезе,
Цалуючы колькі ўлезе,
Каштуючы кожную смочку,
Зубамі рвучы сарочку,
Сягаючы столі экстазу... —
Разоў гэтак сорок па разу.

* * *

*Незнаёмай дзяўчыне
з электрычкі “Мінск — Брэст”
прысвячаецца*

Пірамідкі грудзей тваіх
Абвастраюць мой зрок і слых,
Па адной ці хутчэй удзвюх
Робяць тонкім нармальны нюх
І гурманней — не знаю як —
Па-мужчынску галодны смак.

Дай убачыць мне іх бліжэй,
Дай гармонію іх пачуць,
Дай мне кожную з пары грудзей
Пакусаць і панюхаць па чуць.

Пірамідкі грудзей тваіх...
Аksamіткі надзей маіх...

трыялет

***Незнаёмай дзяўчыны
з Хрэшчатыка
прысвячаецца***

Ах! Якія харошыя грудкі
Ў прамільгнуўшай німфеткі-дзяўчынкі!
Я ля кожнай рабіў бы прыпынкі!
Ах! Якія харошыя грудкі!

Любаваўся б я цэлыя суткі,
А здалося б — не болей хвілінкі.
Ах! Якія харошыя грудкі
Ў прамільгнуўшай німфеткі-дзяўчынкі!

ПЕРШАЕ ЛЕТА Ў МІНСКУ

Ходзяць дзяўчыначкі,
марляй прыкрытыя,
Ходзяць цнатлівыя
і не зусім,
Ходзяць прыгожыя,
Богам забытыя,
І кракадзільчыкі
з хлопцам сваім.

Ходзяць танклявыя,
ходзяць і мажныя,
З ножкамі доўгімі
ходзяць і не,
Ходзяць і простыя,
ходзяць і важныя,
Ходзяць і ходзяць, ды
не да мяне.

Свіцяцца майтачкі,
свіцяцца станікі,
І па-сяброўску
мігаюць пупкі.
Светачкі, Леначкі,
Ганькі і Танькі —
Ўсе на адлегласці
дзесьці рукі.

Ходзяць дарослыя,
ходзяць і юныя,
Што любавалася —
ужо крымінал,
Ходзяць вясёлыя,
ходзяць і сумныя, —
Розным прызначаны

мой мадрыгал.

Мілыя, родныя,
вельмі жаданыя,
Покуль вы будзеце
шпацыраваць,
Мне дэманструючы
файныя даныя,
Не перастану
вас я жадаць.

* * *

S.

**Глядзела на яго сінё і празрыста
і ўсміхалася ружовым прыпухлым роцікам.
З відавочным падкусам,
але адначасова і з адценнем заахвочвання.
У. Караткевіч**

Такую больш мне не сустрэць,
Бо так здараецца аднойчы,
Сінё, празрыста так глядзець
Не ўсіх дзяўчатак могуць вочы.

Я погляд той не зразумеў,
А ён, застаўшыся далёкім,
Дзвюма валожкамі сінеў,
Блакітам клікаў за аблогі.

Ды мне —прагматыку — былі
(Хоць адчуваў: раблю не тое)
Чужыя сінія палі,
Блакит, валожкі — ўсё чужое...

А сёння... Сёння ўсё ўсплыло
І нават стала крыўдна трошкі:
Якое ж дзіўнае святло
Дарылі сінія валожкі!

* * *

S.

Пачуцці заглушу і боль знясу
Маіх з табой адносінаў няўдалых.
Аб гэтым нагадае толькі сум
Тваіх вачэй, прыгожых і адданных.

Ды гэта будзе сум самотны мой,
Хоць у вачах тваіх ён адаб'ецца,
Хоць можа бліснуць ён на іх слязой,

Але ў душы тваёй не знойдзе месца.

К табе ён зойдзе — выпадковы госць,
Ды высагне, нібы вясною слота,
І сумную пакіне прыгажосць,
Што не назваць прыгожаю самотай.

Не будзеш сумаваць, і не чакай:
Табе да восені яшчэ далёка,
Яшчэ квітнеючы наступіць май,
Шчэ будзе летняя пачуццяў спёка.

Не бойся ты, не праміне цяпло
(Хаця яго заўжды здаецца мала),
І ты не ўспомніш, як і не было,
Маіх з табой адносінаў няўдалых.

* * *

М. М. М.

Не варта ўсё напісанае мной,
Не варта тое, што не напішу я,
Лісточка нават пад тваёй нагой,
Якога... не прыкмеціш, не пачуеш...

Не варты я расіначкі малой
З яе вясёлкаю — сваім Сусветам,
Які ты знішчыш лёгкаю рукой,
Сама зусім не знаючы пра гэта.

Не варта ўсё! І нават вобраз твой,
Што засвяціўся ў вершах паратункам,
Калі мяняць, быў зменены б з ліхвой
Тваім адзіным толькі пацалункам.

* * *

М. М. М.

**Яна была ў лёгкім паліто,
праз якое вясновым полымем
святлелі рамонкавыя грудзі.
*Л. Дранько-Майсюк***

Прабач мне сантыментаў ноткі
І гэты рыфмаваны плач,
З адценнем лёгкае эротыкі,
І ўсё астатняе прабач.

Зайздросціць я не перастану,
Здаецца, драбязе любой:
Калі кранецца ветрык стану,

Бы загуляўшыся з табой.

Зусім ён можа распусціцца —
Нахабнік-вечер — і падняць
Тваю кароткую спадніцу,
І мусіш ты яго стрымаць.

А ён адно ўсё: лашчыць ножкі
І хоча ўсю цябе раздзець...
Тады я мару хоць бы трошкі
З таго, што мае ветрык мець.

Зайздрошчу сонечнаму дыску.
Ён погляд свой нясе з нябёс
Туды, куды мой погляд блізка
Ніхто й ніколі не занёс,

І песціць ён і песціць будзе
Заўсёды маладосць тваю —
Твае рамонкавыя грудзі.
Я шкадаванне затаю,

Што нават сонца бессаромна
Цяплом кладзецца на плячах,
У ход пусціўшы рукі-промні,
А мне ж такі закрыты шлях.

Калі захочаш ты схавацца
Ў адзенні зімняю парой,
Што ветру з сонцам не дабрацца,
Каб зноў павабіцца з табой,

Мароз тады зусім не груба,
Але настойліва, пачне
Шчыпаць цябе за шчочкі, губы...
Зноў стане зайздрасна тут мне,

Што ты ад пацалункаў гэткіх
Бы засаромеешся ледзь
І шчочкі — медныя манеткі —
Не могуць каб не чырванець...

Не перастану я зайздросціць
За гэта ты ўжо мне прабач —
Не ад нянавісці ж і злосці
Узнік мой рыфмаваны плач.

трыялет

М. М. М.

Завеі эратычныя зімы
Сакавіком пачуцці закружылі.
І — нонсенс — закіпелі ў кожнай жыле

Завеі эратычныя зімы.

Мой трыялет па сутнасці нямы,
Канстатаваць ён толькі факты ў сіле:
Завеі эратычныя зімы
Сакавіком пачуцці закружылі.

* * *

М. М. М.

У пустой душы, як у трубе,
Той, што доўга гукаў не адпусціць,
Будуць плакаць вершы па табе,
Іх радкі скакацімуць чамусьці
Пад непаслухмянаю рукой:
Быццам пачуцця кардыяграму,
Выведзе атрамантам настрой
Гукаў тых сентыментальных гаму.

ЭПЛОГ
(пародыя на сябе)

трыялет

Прайшла зіма — і сціхлі ўсе завеі,
І вершаў пошчаку ўжо нечутно,
І канстатуе трыялет адно:
Прайшла зіма — і сціхлі ўсе завеі.

Ды з гэтага на сэрцы не цяплее.
На жаль, вясной не грэецца яно.
Прайшла зіма — і сціхлі ўсе завеі,
І вершаў пошчаку ўжо не чутно.

P. S.
трыялет

М. М. М.

Маё сэрца здзіўляецца хвалям,
Мне здавалася, мёртвага мора!
Ды сягоння ізноў, як учора,
Маё сэрца здзіўляецца хвалям!

Хоць яны ад мяне не схавалі
Іх узнёсла-нязлосных дакораў,
Маё сэрца здзіўляецца хвалям,
Мне здавалася, мёртвага мора!

ТРЫЯЛЕТ ПРА КАХАННЕ

А. К.

Я ведаю, чым гэта скончыцца,
Нібы ўжо была рэпетыцыя:
Пякуча-халоднай крыніцаю.
Я ведаю, чым гэта скончыцца.

Хоць ведаць зусім і не хочацца,
Аднак не магу не скарыцца я.
Я ведаю, чым гэта скончыцца
Нібы ўжо была рэпетыцыя.

* * *

А. К.

Я прыйду да цябе апоўначы
Эратычным салодкім сном
І павісну ў цябе над акном
На ўсю ноч закаханаю поўняю.

Прылячу віртуальнаю мараю,
Пацалункам крануся вачэй,
Каб свяцілі каханнем ярчэй
Вочы мілыя, вочы карыя.

Напішуся цудоўнымі вершамі,
Ажыву на жаданых губах,
Атрымаўшы сакральны працяг,
І... не знікну з праменьнямі першымі.

триолет

D. D.

Ты для меня совершенств совершенство.
Но эта фраза — лилот лишь лилота.
Буду твердить до седьмого пота:
Ты для меня совершенств совершенство.

Это — единственное блаженство,
Это — одна нефальшивая нота:
Ты для меня совершенств совершенство,
Но эта фраза — лилот лишь лилота.

* * *

D. D.

Скажаш мне звярнуць — пайду налева,

Хоць і трэба будзе напасткі.
Скажаш з'есці плод з пазнання дрэва —
Я вазьму яго з тваёй рукі.

Скажаш быць у ролі Праметэя —
Буду, не спужаюся багоў:
Назаўжды прыкуты да цябе я,
Прыкаваць багі не змогуць зноў.

Скажаш, стану я Зефірам-ветрам,
Ты — Эол і будзеш гнаць скарэй
Свой сюрпрыз, а мой пунсовы ветразь
Да Асоль, — пад ім жа плыў бы Грэй.

Скажаш: “Не спявай мне болей песню!
Не магу яе зусім трымаць!”
Толькі песня... ўсё адно ўваскрэсне,
Моўчкі буду ўсё адно спяваць.

Скажаш... Толькі, толькі гавары ты,
Я адно з табой на вышыні.
Словамі тваімі я спавіты,
Імі шчэ, прашуся, агарні.

* * *

Давай на шырокім ложку
Прасціну, бы снег, расцелем
І кожны для кожнага трошку
Станем на міг імартэлем.

Давай цалавацца глыбока,
Каб спухлі-ссінелі губы,
Я буду (па Блоку) лёкай
Ці проста твой мілы і любы.

Калі ж тая ноч растане,
Заранка калі астыне,
Давай не патушым каханне
У дзённай халоднай пустыні.

АКРОСТИХИ ОТ ТОЛИ

♂ ♂ ♂

Любовь свою ты отдала другому,
А мне лишь остается описать
Рассветы щек и глаз бездонный омут
И все, что уж успело привязать
Своей неброской, тихой красотой.
Есть прелесть в ней, загадочна она...
Однако жаль, я тайны не открою:
Та тайна уж другому отдана.

Ты с ним меня порою вспомнишь даже,
Об этом я в стишке предусмотрел:
Лишь прочитай начало строчки каждой —
И ты поймешь, кого стишок воспел.

Янтарных звезд мы вместе не увидим,
Не прогуляемся с тобою под луной.
Оставлю место маленькой обиде,
Что не судьба встречаться мне с тобой.
Коснуться нежно поцелуем щечки
Едва ли я смогу когда-нибудь,
Однако эти миленькие строчки
Твое сердечко смогут всколыхнуть...
Так думал я, стараясь чем построже
Орнаментом стишок свой обрамлять...
Летят года, но в жизни все быть может,
И, может быть, мы встретимся опять.

Оставив след свой на моей душе,
Когда она таких следов искала
Сакраментальным поиском причала,
Абстрактным претворилась ты клише.
Нектаром ты наполнила лишь миг,
Елеем терпким миг тот вдохновила,
Однако ты исчезла, а их сила
Теперь превыше самых лучших книг.
Тебе, опять невстреченной, пою:
Останови, вернув назад, мгновенье,
Любовь, надежду, веру, вдохновенье
И хоть на вечер молодость мою.

Открой секрет сакрального магнита,
Ломая вечный женский архетип,
Юноной стань в моей короткой vita,
Шагнув олимпно в акростихоклип.
Концепций дым развеется по свету,
Едва ли память нам их сохранит.
Окликну мир: “Карету мне, карету!”
Тот час умчусь разгадывать магнит.
Тоской проникнут невообразимой,
Окрашенной в веселые тона,
Лелею мысль не прокаретить мимо
И не проспать, когда придет весна.

Моя страна, увы, не Франция,
А, впрочем, значит, c'est la vie.
Родиться не имел ни шанса я,
Где б мог достичь твоей любви.
Абстрактными квазизаконами
Распределен любой шесток,
Играет судьбами влюбленными
Такой закон — суров, жесток.
Когда живут везде стандартами,
Едва ли путь мой будет прост.
Осквернена мораль поп-артами,
Тюрьмою станет даже рост.
Теперь, страдая галломанией
От конъюнктурных мелодрам,
Лишь вспоминаю обояние
И вечное “шерше ля фам”.

Меня ты не узнаешь: я в апреле
Апрельской самой первой грозою,
Рисуя каплями на твоём теле,
Гедонистически тебя омою;
А летом, превратившись в жаркий лучик,
Раздену, глаз чужих не избегая,
И разгоню над головою тучи,
Тебя таким вот образом лаская;
Когда похолодает понемногу,
Едва ли отпущу тебя одну я,
Осыпавшись листвою на дорогу,
Твои следы хотя бы поцелую;
Тоскливою зимою замерзая,
Об этих строчках ты, конечно, вспомни,
Лишь на губах снежинкою растаю, —
Иного, к сожалению, не дано мне.

Молитвой не измениться судьба,
Астральная на всех одна планида:
Развеемся когда-нибудь либидо
Героя и презренного раба.
А мы живем, не поднимая глаз,
Рискуя не увидеть пошлых истин,
Играя жизнью, как рисуя кистью —
Такой, непродолжительный экстаз.
Куда бежать, да и бежать зачем?
Еще пока на жизненной орбите,
Остановитесь, люди, и любите,
Теряя тысячи ненужных схем.
Томлениям никто средь вас не рад,
Оставьте ж совершенные каноны, —

Любимый всеми и во всех влюбленный
Ищу в глазах такой же страстный взгляд.

МАЛІТВА

Вазьмі сваім цэлам часцінку мяне
І кропелькай поту яе ажыві, –
Ізноў a la guerre, нібы на вайне,
Вар’яцкая прага нявіннай крыві.

Адно тваё слова – і я на шчыце,
Тады ўжо не cogito ergo sum,
Тады ўжо няхай і трава не расце,
Хаця і чакае наперадзе сум.

Ды гэтага я не ведаю шчэ,
Прашуся спагады і цеплыні,
Якая ў Аідзе мяне апячэ,
Згараць мае крылы на вечным агні.

Пакуль мы Dasein, часцінку вазьмі ж,
Мой скрылік душы ў сваім сэрцы пакінь, –
І разам са мною туды паляціш.
Так хочацца разам.
Даруй.
Амінь.

ВЫЙСЦЕ ПОБАЧ

Сэрца п(р)ачынаецца на "сэр"

* * *

У адну раку нельга ўвайсці двойчы.
Геракліт

На мапе знямоглай душы
Каханне ізноў напішы.

Стары Карфаген разбуры,
Гары дагары, да зары.

Маштаб герастрацкай мяжы
Ты мапе сваёй навяжы.

Тады пазбіраеш шчыты
І будзеш адзінкаю ты.

Сярод парыжэлай травы
Цябе ўжо паклічуць “на Вы”.

Але ты кахай — і тады
Ізноў пакаштуеш вады.

* * *

Першапачатковы эпіграф:
Мы хварэем на душу.
Толька Кругавец

Лячуся цыгарэтамі ды півам.
Спытаеце, на што ж я захварэў? —
Заўчасна я жыццём перагарэў:
Удалым — вашым і сваім — шчымлівым.

І глобус мой кружляецца панура.
Спытаеце, вакол чаго ж тады? —
Кружляецца, як кажуць, ад балды —
Такая, так бы мовіць, кан'юнктура.

...Пісаў я вершык у бібліятэцы,
Ды тут зайшла німфетак чарада, —
Я зразумеў: якая ж ерунда
Мае радкі, як сэрца ўстрапянецца.

* * *

Сэрца не бярэ бярэмя дроў.
Сэрцам перакачваецца кроў.

Сэрца патрабуе кісларод.
Ад паветра ў сэрца горкі рот.

Крохкі орган прыступ перанёс,
Не вытрымліваючы шпаркі крос.

Рынулася сэрца да дзвярэй.
Ратаваў гаротнае скарэй.

Сэрца не рассартаваць рабом —
Розумам нягрэбліва грабём.

Прыглушыўшы розуму давер,
Сэрца п(р)ачынаецца на “сэр”.

* * *

Мікалаю ВАКУЛІЧУ

**Жизнь, по-моему,
это дарёный конь.
Д. Сэлинджер**

У мяне ў кішэні драма.
Памяняць хачу яе
Я на яблык у Адама,
Ды ў ёй дзеяў не стае.

А да яблыка далей шчэ,
Чым ісці па далягляд.
Стала б тая драма вершам,
Вершык несці быў бы рад.

Стала б тая драма фарсам
Ці камедыяй якой.
Ды да фарсу, бы да Марса,
Мы ж прыгнечаны зямлёй.

Тая драма – падарунак,
Нельга ў зубы ёй глядзець.
Лепш з дзяўчынкай, вабнай, юнай
Драматычна пасядзець.

Падмяніўшы драму лірыкай:
Я кахаю Вас... люблю... —
Можа, праз кішэню з дзіркай
Драму тую я згублю.

АПТЫМІСТЫЧНЫ ВЕРШ

У вагоне, прапахлым потам
І парфумай на густ любы,
Я імчу ў незнаёмае “потым”,
Не спазнаўшы яшчэ журбы.

Як-ніяк, а яшчэ хвалюе
Між грудзьмі маладымі ярок,
Як-ніяк, а яшчэ дапішу я
Ў гэтым вершы апошні радок,

Як-ніяк, а яшчэ я хочу,
Больш таго! я яшчэ магу,
Як-ніяк па жыцці я крочу,
А здараецца — і бягу.

Хоць нямнога з таго карысці:
Адгучаць і па мне званы, —
Ды банальнае ваша “калісьці”
Прашапчу я мо толькі з труны.

Міхасю СТРАЛЬЦОВУ

Касіў Ясь канюшыну
З народнай песні

Гальштук у шафу закіну,
Босы — бягом на грудок,
Дзе і цяпер канюшыну
Косіць знаёмы дзядок.

Зноўку на міг уваскрэсне
Ў горле маім камяком
Экспапулярная песня
З некалі юным дзядком.

Пішацца далей паэма —
Росчырк сялянскай рукі,
Пішацца вечная тэма
Цераз пракосы-радкі.

Хай непрывычна мне босым —
Пожня пракосаў, бы мазь,
Спіртам — гаючыя росы, —
Дзякуй за песеньку, Ясь.

ВЯСЕННІ БЛЮЗ

У рытмах вясенняга блюзу
Складаю жаданні свае,
І сонечны погляд ілье
Мне ноты найлепшае з музык.

І таньчыць асфальт пада мною,
Трапляючы ледзьве у такт,
І піша нябачны мастак
Не фарбай, а пекнай вясною.

Вятрыска матывы асвежыць
Акордам юначай пары,
Які ты на слых падбяры
І выйдзі за рамкі і межы.

І выйдзі ў адкрытае мора,
Русалку са дна спакусі,
Зрабіўшыся раптам для ўсіх
Калумбам і блюз-дырыжорам.

І казка рэальнасцю стане
Да самых магчымых распусч:
Пад гэты няўрымслівы блюз
Народзіцца суперкаханне.

СТАНСЫ

У тым усім, што я пішу
Пярэчыць часта слову слова
Таму, што я сваю душу
Ствараю кожны раз нанова.

Шукаю кожны раз свой склад,
Нібы сябе ў жыцці шукаю.
Так рыфмаваны лістапад
Нясе даніну прозе-маю.

Калі збіраешся заснуць,
Успамінаеш часта яву.
Таму гаворыць пра вясну
Мая паэзія-праява.

Як дні мае, за лістам ліст
У нашым небыцці знікае,
Але — апошні мадэрніст
Постмадэрніста нараджае.

Яскрава бачачы мяжу,
Якой завершваецца снежань,
Я адваротнае кажу:
Не існуе ніякіх межаў!

Хоць з успамінамі пра май
Прыйшла зімы мне прахалода,
Я буду — не сваім няхай —
Чужым чымсьці Новым годам.

* * *

N. B.

Цягнік наш у заўтра не йдзе.
Прыпынкі яго — не гады.
Турбуе пякучае “дзе? ”.
Хвалюе пакутна “куды?”.

Мне хочацца ведаць “чаму? ”.
Ніяк не спасцігнецца “як? ”.
І не абміну я чуму.
Нас цягне цягнік у цік-так.

Аднак я з гаротнай зямлі
Яшчэ паднімаюся ў высь.
Каб толькі не знікла “калі? ”,
Зрабіўшыся посным “калісь”.

Полю ЭЛЮАРУ

Арканам часу ляжыць экватар
І душыць глобус – Еўропе боль.
Баюся, хутка старая хата
Пакіне попел – быцця пароль.

У поўнач поўна чыісьціх мараў,
Разбітых лёсаў – пракляты час.
Губляе глобус у хронік жары,
Сябе губляе, а значыць – нас.

І заўтра, можа, з нас будзе попел,
Аналагічны, бы з нашых хат.
Нам не падорыць памінак кропель
Крыніца праху – ўсявышні кат.

Дванаццаць скура... Замоўкла птушка...
Метамарфозаў тых гумар – дрэнь...
Не каралеўна, а – Папялушка
Мяне сустрэне ў мой новы дзень!

ВЫХОДА НЕТ

ТРЫЯЛЕТ ГУМАНІСТА

Забіце мяне гуманна:
Гуманней, чым нарадзілі.
У самым гуманным стылі
Забіце мяне гуманна.

Адэпты гуманных ідылій
І творцы гуманных падманаў,
Забіце мяне гуманна:
Гуманней, чым нарадзілі.

трыялет

**Пазнанне памнажае смутак.
Зваротнага працэсу няма.**

Адключыце маю свядомасць,
Каб нічога не думаў, не ведаў.
Прыжыццёвая просьба і крэда –
Адключыце маю свядомасць.

Ці са сведкамі, ці без сведак,
Пачынаючы ад раддома,
Адключыце маю свядомасць,
Каб нічога не думаў, не ведаў.

* * *

*Эпіграфамі з'яўляюцца шмат радкоў,
з тых нешматлікіх, што я чытаў.
Пералічваць не лічу вартым.*

“Быць — не быць” — дылему ўжо рашылі,
Не спытаўшы аўтараў яе.
Можаш паласнуць сабе па шыі,
Як душа не плача, а пые.

“Хто ёсць хто” — даецца нам нязменна:
Хто б ні быў, ты станешся нікім, —
Нават каб Ван Гог адрэзаў члена,
Ўсё адно яго не апашлім.

Двойчы два — чатыры па Эўкліду,
Бог — каханне, а каханне — Бог,
Дык давай паўзці на піраміду,
Каб кахацца там адразу ўтрох.

Прошлы час дагоніць і раздушыць,
Нагадае кожнаму свой грэх.
Ды ван гогі зноўку дораць вушы...
Плача неба сіняе са стрэх.

* * *

Забыцца: з жанчынай ці з танным віном.
У працы любімай не ўспомніць пра эга:
Улетку — настаўнік, зімой — аграном,
Я кожнаму з гомо, бадай што, калега.

Да фініша ўперад бягу. Як і вы:
Хаця несвядома, ды ўперад бяжыце.
На фінішы нам не дадуць ні х-х-халвы,
А фота пачэпяць на мёртвым граніце.

Дыханне другое ў мінулым даўно.
Маршрут незнаёмы праходжу без карты.
Жанчыны сышлі. Засталося віно.
І сняцца чамусьці мутанты-рэстарты.

трыялет

Давай наладзім свята плоці —
Заву няздзейсненую мару.
Каб закіпела кроў ад жару,
Давай наладзім свята плоці.

Я разбіваюся на ўзлёце,

Паўзу, ды ў тым лячу, што мару.
Давай наладзім свята плоці —
Заву няздзейсненую мару.

* * *

Пражыты дзень —
мая errata.
А свет наш — цень
Яго тэатра.

Статыстам я
на тым памосце.
Мы ўсе — сям'я,
і ўсе мы — госці.

Ангажэмент —
наш горкі fatum,
і помнік-стэнд
адзін на брата.

Дарогі — ў Рым,
у бок ні кроку.
Усе згарым:
і пан, і лёкай.

Ab ovo і —
ужо finita,
ды салаўі,
ды бляск граніту.

Не бачу вы-
хаду з палону,
Крычыце вы
хаця б да скону.

Дакажа ўсім
адна касілка:
Не вечны Рым,
жыццё — памылка.

* * *

Увесь свет як Садом і Гамора.
Бы Гамора, наш свет, і Садом.
Мы жывём каля Мёртвага мора.
І ля мёртвага мора памром.

Перасохлі былыя крыніцы.
Смага горкая горла пячэ.
У трывожнай дрымоце мне сніцца:
П'ю нагбом з іх яшчэ і яшчэ.

Ранкам смага па звычцы разбудзіць.

Я расклад такі маю даўно.
У мае тытунёвыя грудзі
Пацячэ паратунку віно.

Уцякацьму ад мёртвага мора –
Не нагамі, а белым канём.
Толькі ззаду, на пятах – гамора,
А на носе – фатальны садом.

* * *

**мой
верш
зноўку не пра
цябе**
Віталь Псеўданім

На плыні свядомасці хвалю
асацыятыўных падзей
адношу да жорсткага жалю
радзей... радзей...

Скрозь ratio сунецца хворы
кахання няўлоўны прамень,
ды тухнуць шчаслівыя зоры
ласкавых жмень.

Знікаюць салодкія смакі,
у час раствараецца пах,
банальнай сугучнасці “макі”
няма ў слязах.

І складна аб адваротным
складаны складзецца радок,
бо ўжо не вярнуць гаротным
іх кепскі зрок.

* * *

Жыццё бруіцца па спіралі,
То знізу ўверх, то зверху ўніз,
Мы ўсё даўным-даўно казалі –
Постмадэрнізм.

Няма канца, тым больш — пачатку,
Адзінае, што ёсць, — працяг.
Раблю свядома “апячатку”
Ў сваіх радках.

“Усё цячэ”, ды рух падманны:
Рыхтуе міску зноў Грааль,
Ізноў чакаюць людзі манны, —
Стаіць *спіраль*.

* * *

Усё сышло:
Дабро і зло,
Каханне і нянавісьць.
Я на мяжы
Сляпой імжы
Ці нават у анклаве.

Няма падзей
Сярод людзей,
Сціраюцца ўсе канты,
Няма мяне
Ў маім акне,
Няма прыстаўкі “анты-”.

Апошні юр
Літаратур
Ляціць у космас прама.
Ягоны след –
Сапраўдны свет –
Застыў абсурду драмай.

* * *

Васілю БЫКАВУ

Дзе ты, мой жоўты пясочак?
Перад якою сцяной?
Знакі бяды мне сурочаць
Пасткі адну за адной.

Прыйдзе сягонне світанне
Зрадай на нашу зямлю.
Нібы сляпы, у тумане
Водбліск ракеты лаўлю.

З месца ў кар’ер узыходжу,
Каб не вярнуцца назад,
І вышыні агароджу
Ладжу з альпійскіх балад.

Водгукам праўды адзінай
Трубы разбудзяць наш край.
Мост над аблавай Радзіме –
Шлях ад шалёных зграй.

Нават канём – ход няблізкі,
Лядаў імшар невялік...
Плачуць наскрозь абеліскі
Праз жураўліны крык.

* * *

Хочацца плакаць або павесіцца.
Не суцяшае ужо алкаголь.
Моўчкі чапляю вяроўку пад столь,
Нібы за рог жоўтатварага месяца.

Зэдлік фабрычны бліжай падсоўваю
І папраўляю, бы гальштук, пятлю.
Божа! За што ж я жыццё не люблю
З кожнай секундай — цікавай і новаю?!

Я задыхаюся... Мроіцца лесвіца,
Сходы-рабрыны нагадваюць ню.
Я углядаюся ў далечыню:
Нейкі гарэзнік мігае мне з месяца.

* * *

**В одну реку
нельзя войти дважды.**
Гераклит

Сила приближается к нолю,
Как и все, наверно в этом мире.
Лишь одно явление — ЛЮБЛЮ —
Шире всех явлений, мира шире.

Я не знаю, прав ли Гераклит,
В той реке хочу я утопиться.
Может, ничего не заболит,
Только приближаясь к единице.

* * *

У смерці няма смерці.
Якуб Колас

Пашкадуйце мяне — і тады прыпаўзу
На каленях да вас, як сабака.
Пакажу насамрэч чалавецтва шызу
І да раніцы буду я плакаць.

У куточку адзін буду плакаць наўзрыд
І чакаціму смерці для смерці,
Праганю ад усіх на той свет суіцыд
І сляды пастараюся сцерці.

Пашкадуйце мяне ці... пабіце хаця б,
Каб я ведаў, што людзі жывыя.
Пашкадуйце мяне — ці то моліцца раб...
Ці то вецер за вокнамі вые.

трыялет

Каханняя агеньчык ляжыць у кутку.
Чакае чагосьці, забіты, забыты.
Нагадваюць саван былыя ланіты —
Каханняя агеньчык ляжыць у кутку.

Уцёк ад дабра, і ад зла у баку,
І просячы, можа, апошняй Лаліты,
Каханняя агеньчык ляжыць у кутку,
Чакае кагосьці, забіты, забыты.

* * *

Еще одна весна. Как гнусно
Мне **наступление** ее.
Она приходит суперустно,
Вонзая в сердце острие.

Еще одна весна. Так надо,
Что б всех их было двадцать две.
Опять зеленая помада
Идет бесцветненькой траве.

Еще одна весна. И только.
А за весной — пора домой.
И дома будет грезить Толька
Одной весной. Еще одной.

СТАНСЫ ПРО “-ЭТО”

акrostих

Когда людьми все названо вокруг,
О всем вокруг поэтами пропето,
Не знаю, выбрать ли судьбу поэта, —
Есть и в молчании прекрасный звук.

Царем ли среди людей пытаться стать? —
Пошлятиной звучит ведь слово это!
Рискнуть — и избежать судьбы поэта
И доли человека избежать?

Далек от вечной жизни-чистоты —
Едва ль небытием исправить это —
Тибетский старец в возрасте Тибета,
Как и дитя, отдавшее кранты.

Но создан мир таким, вакансий нет.
Апологетно в нем присутствие запрета.
Мир бесконечный выглядит как гетто.
Сам я — экстравагант-апологет.

Когда мы, трансценденций цепь порвав,
Оставим что-то, вроде туалета,
Раскроет тайны чистота раздета
О смысле жизни, смертью смерть поправ?

акростих

**Некому в меня стрелять,
Никому меня не жаль...**
Рок-група "Сад" (Брест)

**Я действительно всем безразличен
В этой сюрреализма канве.
От мозаики пошлых частичек
Не спасет долгожданный конверт.**

Жалок мир от нетухнувшей боли,
Устранить не могу эту боль:
Все вокруг разлюбившему толе
Снова жалкость несет анатоль.

Если замкнутый круг непорочен,
Разве стоит решать сей вопрос
Диссонансом написанных строчек?
Цепь — для счастья, не надобно слез!

Если круг до убийства вульгарен,
Не изменишь, что б стал он хорош.
Остается с вульгарностью в паре
Жаркий в сердце забытом нож.

* * *

Я иду хороший по деревне нашей.
От асфальта сырость лепит облака.
В голове, как в бочке, реет день вчерашний
И любовь по Сартру, что издалека.

Мне дорога корчит поворотом мину,
Выставляя знаки через каждый шаг.
Скоро запятые мой стишок покинут,
Превращаясь в глупый придорожный знак.

[illegible]

* * *

Я напрягаю мозг, не мыслить чтобы,
Я закаляю нервы, чтоб реветь,
Являюсь я слепым, хотя зрю в оба,
И говорю молчанием “привет”.

Здесь, может, кто увидит пессимиста,
Оригиналы же — наоборот.
Не то! Не то! Я новый Монте-Кристо,
Собравшийся в последний свой полет.

Лечу я в ад — проклятие Кассандры, —
И пленку-время не остановить,
Не отмотать, не вырезать те кадры,
Которые нас вынудили жить

И... умирать нас вынудили тоже,
Я век живу, все этому учась,
Но к смерти подготовить нас не сможет
Ни первый, ни двенадцатый наш час...

Я напрягаю мозг, не мыслить чтобы.
Когда я мыслю, мыслей ясных нет.
Наступит скоро время чудной пробы,
Что пленка оборвется и — привет.

* * *

Не быть фанатами стихов
Едва ли здесь необходимо:
Как этот мир для нас не нов,
Так и стихи несутся мимо,

Оставив нам и показав
Свой зад (если хотите — спину),
Направив вверх свои глаза,
Дав время мне и вам остынуть,

Не быть фанатами стихов,
Но и не быть не их фанатом;
Тогда, наверно, смысл таков,
Что я — пульсирующий атом

И хлеб насущный бытия,
Хоть я и не согласен с этим:
Ведь если смысл и есть на свете,
Так это — я и только я!

Я сам себе и друг, и брат,
Я есть Вселенная и атом,
Пульсирующий фанатом,
И стих, и сам его фанат.

* * *

Барабанного воя
Уж не слышал давно я,
Если слышал его хоть когда.
Разделившись на трое,
Все ищу я покоя,
Где ни совести нет, ни стыда.

Барабанные звуки
Мне приносят лишь муки:
Равномерный и медленный “бом!”.
К небу подняты руки,
Открывая те люки,
За которые все мы придем.

Мы окажемся в небе,
Размышляя о хлебе,
Том, который нам небом тем дан.
Несмотря на молебн,
Небо бросит наш жребий,
Продолжая крутить барабан.

* * *

У меня возьмите интервью.
Мне не быть богатым и известным.
Я своим молчанием спою
Душу разрывающие песни.

У меня возьмите интервью.
Вы поймете смысл его не сразу.
Все, pardon, вертел я на ...,
Как вертел я там же эту фразу.

У меня возьмите интервью.
Я не знаю, будет ли изменой,
Если вдруг закаркать соловью
Даже очень, очень вдохновенно.

У меня возьмите интервью.
Стану я подобным канарейке,
Но тогда я ненависть убью,
Вместе с ней себя убив на веки.

У меня возьмите интервью,
Отнеся меня к своей элите...
Ну, а лучше... лучше вы мою
Все ж интервьюину не берите.

* * *

Я даўно спілаваў стары сад,
Не пакінуўшы вішні ніводнай,

І, забыўшы куро́дымы хат,
Я паехаў на захад ад Гродна.

Ты прабач і забудзь мяне, край,
Калі можаш, канечне, прабачыць.
Толькі літасці дай – не карай,
Я і так перад смерцю гарачы.

Прыйдзе новы герой у свой час
І пасадзіць здаровыя вішні.
Людзі добрыя... я сярод вас
Аказаўся і горшы, і лішні.

* * *

Имею к жизни я спортивный интерес,
И, очень часто наворачиваясь, слезы
Напоминают, что в меня вселился бес,
И нужен мне венок терновника и розы.

Но знаю, эта мировая суета
Меня порадует иной своей обновкой,
Отличной очень от венчающей Христа, —
Как мир, простой и тривиальной веревкой.

* * *

Выратуй мяне, дзяўчынка,
Ад атруты алкаголю.
Колькі год без перапынку
Гэту смагу не спатолю.

Крыж нясу зусім не цяжкі.
У канцы тунэля цьмяна.
Часта бачу донца пляшкі,
А яшчэ часцей – стакана.

І звiнiць прыемна, звонка
З тостамі за “соткай” “сотка”,
У якой ці самагонка,
Ці “чарнілы”, ці то водка.

Не відно маральных граней:
Засталіся за плячамі, —
Толькі грані – у стакане,
Што намацваю рукамі.

Напляваць на ўсе скрыжалі,
Што пакінуў мудры продак, —
Толькі б рукі не дрыжалі
Ў беларускага народа.

А святomasць дагарае,

Шанцы выбрацца малыя...
Ну дык дзе ж ты, не святая,
Ды дзяўчыначка-месія?!

* * *

Гарсон! Мне піва двойчы, калі ласка!
Твой бар, бы глобус; куфаль на сталё,
Як маладосць, як для цнатліўца ласка.
Гарсон! Мне піва двойчы, s'il vous plaît!

Гарсон, закусваць сёння мне не трэба,
Хоць грошай я не буду шкадаваць,
Відовішчаў я хочу, а не хлеба,
Я ў бар сюды прыйшоў не паміраць.

Мне падабаецца такая атмасфера
Тутэйшага юрлівага святла,
Дзе не відаць ніводнага бар'ера,
Адкуль часовасць назаўжды сплыла.

Гарсон! Я пачынаю хвалявацца:
У куфлі пена паказала дно!
Ратуй! Ратуй, гарэзлівы мой, братца!
Я сёння з вамі ўсімі за адно.

Гарсон, прабач, але чаму ты ў белым?
Змяніў бы на стракаты свой фасон!
& гэты расцудоўны вечар цэлы
Мы песнямі стваралі б унісон.

Адклаў бы ты навечна ўсе прыборы,
Якія на вясковую касу
Падобны, бы вады дзве кроплі ў моры,
Дай бацьку наклапаць іх занясу.

Ды быў the end не happy, а з адчаем,
Прызнаўся мне гарсон той не ў любові:
Pardon, няма больш піва, зачыняем.
Entschuldigen Sie bitte, c'est la vie.

* * *

Сцярплю, бо выбару не маю,
А дараваць я не змагу.
Энергію ж істэрык і адчаю
На будучыню зберагу.

Не веру — выбару не маю.
(Сабе не абячаю напавер.)
Жыццё, як карты. Я гуляю:
У дурнях быў і там цяпер.

Не, мне не цяжка, бо бывае

Камусьці з ігракоў цяжэй
(Маўчу пра тых, хто не гуляе).
і толькі лепей тым, хто лжэ,

Або, хто ад прыроды цынік,
А робіць выгляд божага агнца —
Махлюе! ды выдатны вынік
Ім не сурочыць добрага канца.

А я цынізм таксама паважаю,
Хоць не люблю яго ў другіх,
Цярплю, бо выбару не маю,
Нібы апошні з вас усіх.

* * *

Паслухай маленькага сноба
І ніякіх высноў не рабі,
Маўляў, што такая хвароба,
Што маюць свабоду рабы.

Свядомасць рабоў існавання
Звальняе падтэкставы рух,
А існасць свядомага рання
Раўняецца існасці шлюх.

Адказы такіх матэматык
Адзін ужо немец разгроб.
Паслухай народныя маты!
Маўчы, постмадэрнавы сноб!

* * *

Ну вось і дрэвы пасівелі
Сваёй звычайнай пазалотай.
Канец жыццёвае кудзелі —
Спыненне руху калаўрота.

І тчэ забыўшыся дзясніца
Ўсё тыя ж кветкі — васілечкі,
Ды ёй жа гэта толькі сніцца:
Душа ўжо падалася ўпрочкі...

Я — АДНО *трылет*

Інфармацыі голад — аж пухнуць мазгі,
І быццё вызначае свядомасць.
Як шкада, гэта ўсё ўжо вядома:
Інфармацыі голад — аж пухнуць мазгі.

І свядомасць — на мыліцах, і — без нагі,

І гучыць гэта як аксіёма:
Інфармацыі голад – аж пухнуць мазгі,
І быццё вызначае свядомасць.

трыялет

Я памру — і патухне Венера.
Кажуць, падаюць зоркі тады,
Калі хтосьці адбыў тут гады.
Я памру — і патухне Венера.

І прытуліць Ісуса папера,
Ёй пакіну такія сляды:
Я памру — і патухне Венера.
Кажуць, падаюць зоркі тады.

* * *

Венічку ЕРАФЕЕВУ

Я паеду ў свае Петушкі,
Уцяку ад шалёнай сталіцы,
Каб даткнуцца чуліва рукі
І забыць на абраз памаліцца.

Шлях да мары далёкі, даўгі,
Ці найлепей сказаць, ён бяздонны:
Не грашыма – любоўю – даўгі
Раздаю, ідучы да Мадонны.

Я імчу. Толькі зноў далягляд
Майго шчасця за вугал заверне.
Азірнуся здранцвела назад –
І прачнуся ў сталічнай трупэрні.

* * *

Я хацеў бы пайсці вельмі ціха:
Так, як сонца заходзіць у жніўні,
Як падласага песціць ласіха,
Як прыходзяць апошнія ліўні.

Мне не трэба працэсій, фанфараў.
Як і я, іхні пошчак растане.
Цішыня – вось адзіная мара,
Цішыня, як маё параўнанне.

Там ні шчасця няма і ні ліха,
І дарога туды не праклята.
Я хацеў бы пайсці вельмі ціха.
Дзе “пайсці” – гэта Толькі пачатак.

ВЕРШЫІ ТРА ВЕРШЫІ

Не знаю выбратъ ли судьбу поэта

* * *

Алесь ПІСЬМЯНКОВУ

Вершык гэты напішу
Надакучлівым харэем.
Мы хварэем,
Мы хварэем,
Мы хварэем
На душу.

Вершык гэты раскажу
Бацьку,
Маці,
Бабе,
Дзеду.
І паеду,
І паеду,
І паеду
За мяжу.

Вершык гэты кіну ў печ,
Мо хоць некага сагрэе
Тым харэем,
Тым харэем,
Тым харэем
Насамрэч.

* * *

На гладкай паперы пісаць не люблю,
На гладкай не пішацца гладка,
Гараю ўручную Парнаса раллю,
Хаця замест плуга — асадка.

Не ўбачыце вы ні квітнеючых ніў,
Ні поглядаў гоных валошак,
Не ўбачыце сена, што я накасіў, —
Няважкая быццам бы ноша.

Заўжды застаюся з мякінай зімой,
Худобу вяроўкай трымаю,
Ледзь-ледзь дацярплю да вясны да самой
І да лебядзінага маю.

Гараю, гараю, гараю дарма,
Гараю, а можа, гарую,
Бо вынікаў тое работы няма,
Работу мо выбраў не тую.

Куды ні кінь вокам — адны камяні, —
Збіраю прэзенты Сізіфа,
Якога хоць раз за жыццё памяні
Ў рэальнасці нашага міфа.

І гладкасці доўга яшчэ не знайду
Ні тут, ні ў другім вымярэнні,
І зноўку чакаю сваю лебяду,
Збіраючы вечна каменне.

* * *

НАПЯРЭДАДНІ ДЗЯДОЎ

Пішу з усмешаю вар'ята
Для спадкаемцаў тоўсты том,
Перапрашаю вінавата,
Што выпіў іх жыццё нагбом,

Што перажыў намнога ўперад
Па-плагіяцку іхні лёс
І рамантычна-пошлы верад
Да іх народзін перанёс,

Што славы іх імён не зведаў —
Яны ж пачулі мой напеў, —
Бы не дазнаецца Рагнеда,
Як прагна я яе хацеў.

Ды ў гэты дзень, пакутнашызы,
Пішу ў гісторыю паром
І бачу ўсмешкай Мона Лізы
Свой прыжыццёвы нудны том.

* * *

М. М. М.

Мы ўсе, паэты, — пашлякі
Ад дотыку Яе рукі,

Ад погляду Яе вачэй
Юрлівасць думак апячэ,

Ад паху чыстага Яе
Дыхання ў лёгкіх не стае,

У рытмы сэрца ўносіць шок
Яе сінхронны лёгкі крок,

Хмяліць не толькі пашляка
П'янкі абрыс Яе смачка, —

А мы, паэты, — пашлякі,
Аб чым і пішуцца радкі.

* * *

Вазьміце сягоння аўтограф
У зноў маладога паэты,
Бо постмадэрновы фатограф
Спыніў нам і вёсны, і леты;

Учытвацца будзеце потым,
Каля дваццаць пятага кадра,
Калі абліваецца потам
Пагонь месяцовая квадра;

На подпісы раскупіце
Наклад невялікі(-ай) кніжкі
І йдзіце пабавіцца ў жыце
Да прабеларускай малышкі.

* * *

Калі я выдыхнуся і прыйду
Да ультрафармалісцкага клішэ
І заскачу з dada ці пад дуду
З поп-вобласці паэзій-аташэ,

Хаця яшчэ не выгарыць агонь
Жыцця майго, падобны на зару, —
Я ўсё-ткі выдыхнуся і яго
Саўсім забуду, быццам бы памру.

* * *

Алесь Курцу

Апошні верш апошняе пары
Апошняе апошнасці апошню.
Перакулю ўсё знізу дагары,
Нат каласок не кіну я на пожню.

Заганьбілі паэта-бедака!
За што ж яго згубілі ліру-ніву?!..
Апошні раз апошняя рака
Апошніла дзянькі свайго разліву.

* * *

Канае ноч барвовым даляглядам.
Плыве мой час. Ну што сказаць? Плыві!

Канае ноч барвовым даляглядам —
Калюгай церпкай боскае крыві.

Мальберт прытуліць фарбы ў стылі рэтра
І загарыць. Ну што сказаць? Гары!
Такі пажар не сапсуе паветра.
Мальберт прытуліць фарбы да пары.

Мальберт парваць мы з Ёю захацелі.
Я Ёй сказаў (а што сказаць?): парві!
Мальберт ёсць прафанацыяй¹ пасцелі
Са следам церпкай боскае крыві.

* * *

Я — аднаму з мяне

Я кепскія вершы на аркуш кладу,
А лепшыя сыплюцца проста на вецер,
Прыносячы нашай блакітнай планеце
Свяжэйшыя фарбы і дрыжыкі душ.

Я вір сваіх слоў гавару, гавару,
Разумна, здаецца, і незразумела,
Ды толькі як мова мая анямела,
Сустрэў я сапраўдную пару-пару.

Я погляд кідаю на гэту зямлю,
Нібыта апошні і разам з тым першы.
Друкуюцца горшыя гор шыяў вершы,
А добрыя проста з сабою палю.

* * *

Леаніду ДРАНЬКО- МАЙСЮКУ

На душы – маленечкая ранка,
Ды яе не вылечыць урач.
Толькі маладая куртызанка
Мне суцішыць мой стракаты плач.

Мо хоць не на доўгую хвіліну
З той ультражыццёвае ракі
Вырвуся, не забяру, пакіну
І забуду вершыкаў радкі.

Ды мяне ізноў, ва ўсякім разе,
Нейкай сілай падштурхне да вас:
Хоць я забываюся ў экстазе,
Толькі з вершам экстра-мой-экстаз.

¹ Пры жаданні чытач можа замяніць на *дэкарацыяй* ці, што яшчэ лепей, *сублімацыяй*.

Бо пасля, успомніўшы як прыкрасць
Тых маіх паводзін прымітыў,
Чую паэтычную нязвыкласць,
Адваротны пішучы матыў.

Так жыву: у некалькіх сюжэтах,
Маю не адзін сапраўдны твар
І сябе шкадую не-паэта,
Не шкадуючы сваіх ахвяр.

Так патухну, як патухне сонца,
Я мінуся – бедны імартэль.
Як гарэць, то ўжо гарэць як творца,
А згасаць – хаця б як Рафаэль.

* * *

Сапраўдныя вершы – не на паперы,
На мёртвай паверхні – попел і рэха
Таго, што ніколі не хоча не верыць,
Каб з глузду ад прозы і драмы не з’ехаць.

Сапраўдныя вершы – заўсёды навокал,
Здараюцца, праўда, прабелы і зеўры,
Чытае маё паэтычнае вока
Між складак прасціны хмяльных шэдэўры.

трыялет

Віталю ПСЕЎДАНИМУ

Давай пагуляем у літаратуру:
Аз есмь як філосаф, du bist als паэт,
Які не рыфмуе Сусвет і кларнет.
Давай пагуляем у літаратуру.

З прычыны нястрымнага нашага юру
Праз сродкі-клішэ, чым ёсць альфабэт,
Давай пагуляем у літаратуру:
Аз есмь як філосаф, du bist als паэт.

БЕЛ-ЧЫРВОНА-БЕЛЫЯ ВЕРШЫ

ХТО ПРЫДУМАЎ НАЗВУ ЦЫГАРЭТ

Мой дзед
прыдумаў назву цыгарэт,
з рыдлёўкай стоячы сярод
балот
Усходне-Еўрапейскае раўніны.
І не ад песень салаўіных —

пад здзекі,
пабоі
і кпіны.
Злучалі рэкі,
валілі хвоі
і брудам абрасталі,
каналі
на тым канале.
Таварыш Сталін
і пяцігодкі...
Дыягназ быў кароткі.
А курс лячэння наадварот:
за проста так “дзiesiąтка”.
Стагнаў народ
каторы год:
ішла татальная пасадка,
каб думаў,
 думаў,
 думаў дзед,
і мой,
 і твой,
 і нейчы,
над назвай цыгарэт —
ажно балелі плечы.
.....

Гады прайшлі,
а на зямлі
ўжо новыя галовы
рыхтуюць новы
гатунак цыгарэт,
але памёр мой дзед,
і назву прыдумляць (ці не!)
табе і мне.

ВЕРШНІКУ “ПАГОНІ”

Доўгі час ты не быў на Радзіме.
Хтось парушыў гісторыі ход.
І ўжо не ганарыцца тваімі
Спадкаемцамі хворы народ.

Адняла твае сілы пагоня,
Мужны вершнік на белым кані,
Але ты не спыняйся сягоння:
Ад манкуртаў свой край барані.

Патрыётаў забылі імёны,
Адракліся ад назвы сваёй.
Пад уздзеяннем пятай калоны
Ідзе торг беларускай зямлёй.

Адняла твае сілы пагоня,
Мужны вершнік на белым кані,

Але ты не спыняйся сягоння:
Ад манкуртаў свой край барані.

Ты галовы сячы рэнегатам:
І вусатым, і лысым – усім,
Хто культуру расейскага мата
Распаўсюдзіў над краем тваім.

Адняла твае сілы пагоня,
Мужны вершнік на белым кані,
Але ты не спыняйся сягоння:
Ад манкуртаў свой край барані.

І пачвараў сячы двухгаловых,
Каб галоў не пладзілася больш.
Прагані псеўдародныя мовы
Старшабрацкіх расеяў ды польшч.

Адняла твае сілы пагоня,
Мужны вершнік на белым кані,
Але ты не спыняйся сягоння:
Ад манкуртаў свой край барані.

Аказаўся народ у палоне,
Не далёка – на роднай зямлі,
І таму ўсё лятуць тыя коні,
Каб сляды іх быцця не сплылі.

Адняла твае сілы пагоня,
Мужны вершнік на белым кані,
Але ты не спыняйся сягоння:
Ад манкуртаў свой край барані.

* * *

Плюецца неба
дажджом із градам.
Ды нам так не трэба,
а вам так і нада.

Мы хочам многа,
навокал — гола.
Навокал падлога
ўжо робіцца полам.

Не зробіць мама,
не зможа тата.
Не купіцца ў крамах
“акуна матата”.

Мы хочам хлеба,
а тут — парада.
Ды нам так не трэба,
а вам так і нада.

* * *

**Я шмат чаго мог уявіць, але
толькі не беларускамоўную прастытутку.**

Зм. Бартосік

(“Народная Воля” за 13 кастрычніка 1998 г.)

Я хачу цябе тамака, я хачу цябе тутака,
Пан’юрліваю смагаю перасохлі мазгі,
Патрыёткай адданаю ты прыйдзі, прастытутка,
Беларускаю моваю мо пазбавіш тугі.

Праспяваеш народную, ці “Раманс” Багдановіча,
Ці раскажаш гісторыю пра часы БНР,
Я ж паведаю, любая, аб Вялікіх Круговічах,
Аб Вялікіх Круговічах, скуль пішу я цяпер.

І якое прывабнае, і якое прыгожае
Наваколле палескае ад зямлі да нябёс,
Не стае толькі гуры — замяніць яе змога
Беларуская грацыя — для цябе такі лёс.

Я хачу цябе тутака, у Вялікіх Круговічах,
На прыродзе разложыстай ад душы разлажыць
І пад зоркай любімаю песняра Багдановіча
Буду жыць з табой, мілая, пяць хвілін буду жыць.

Але ж дзе патрыётка з вельмі смелаю знешнасцю,
За якою стаілася падазронае “бел.”? —
Падалася цнатлівая, толькі вонкава грэшная,
У пару фантастычную, у сваё ВКЛ.

* * *

Сяргею ДЗІВОЙНУ

Я не памру ў Арабскіх Эміратах,
Не буду нават жыць на той зямлі.
Мой родны кут, дзе бацька мой — араты —
Ідзе ў гісторыю ліцьвінскае раллі.

Мне не дапачаць стракатасці Амерык,
Штандар мой не хапае з неба зор.
Мой родны кут — куточак вечнай веры
Пра тое, што ніхто з нас не памёр.

Я не вазьму тыбецкіх Гімалаяў,
Бо Койданаўскіх до з мяне вышынь,
Палескі від мяне задавальняе,
Хаця яго ўжо нехта асушыў.

Ды ўсё ж ніякай сілай не асушыць

Ніхто й ніколі рэчак і крыніц,
Якія арашаюць нашы душы
І не даюць упасці духам ніц.

ПЕСТНЯ

Амаль без прысвячэння

— А чаго ж вы, хлопцы, агрэсіўныя?
А чаго ж вы, хлопцы, рукі чэшаце?
А чаго ж вы, хлопцы, зубы скаліце?
Напіліся, мусі, вы гарэлачкі,
Пахлябталі моцнай самагоначкі —
Насамрэч сваіх вы лык не вяжаце.

— А чаго ж нам быць неагрэсіўнымі?
А чаго ж нам быць інтэлігентнымі?
Чалавекамі добразычлівымі?
З кожным днём гібее наша вёсачка,
Наша вёсачка неперспектыўная —
Не відно праменьчыка нат кволага.

І з таго народ зусім співаецца,
І ўсё больш і больш народ нервуецца,
І шукаюць людзі вінаватага.
А як знойдзем тога вінаватага,
То яму адразу кішкі выпусцім,
Наматаем на гнілы штыкетнічак.

І свярбеці перастануць ручачкі,
Перастануць зубкі злосна скаліцца,
Заірдыць над вёскай ясна сонейка.
Перастанем мы хлябтаць гарэлачку,
Перастанем тады ў бойках бавіцца,
Зажывём зусім тады па-новаму.

Ды не знойдзем тога вінаватага —
Бо не бачымо вачмі залітымі,
Затуманенымі век гарэлачкай.
І таму век свярбець нашым ручачкам,
Нашым зубкам заўсёды скаліцца,
І заўсёды нам быць агрэсіўнымі.

* * *

Не ведаю, што адбылося:
Я сёння прачнуўся цвярозым
На поплаве каля Завосся —
Цвярозым, як Паўлік Марозаў.

У пасмах высокай бярозы
Мой погляд прылёг на дзве чагі,
Сягоння я моцна цвярозы —
Цвярозы, бы Паўка Карчагін.

Учора змагаўся з жыццём я,
Паранены выпаў на росы,

Мне стала ні светла, ні цёмна, –
А сёння я зноў – цвярозы.

Свідруюць мазгі мае мроі
Аб подзвігу для Беларусі,
І прымуць мяне ў героі,
Калі не нап'юся.

Б(А)ЛЯДКІ

* * *

Хочу стаць я вядомым паэтам,
Каб хадзіць па гасцях на халяву,
І зімою, і ўвесну, і летам
Набываць самагонку за славу;

Каб дзяўчаты заўсёды давалі
Мне на подпіс зацёртыя кніжкі,
Ці давалі мне на сенавале,
Альбо можна залезці на вышкі;

Каб міліцыя не турбавала
З-за гарэлкі і ейных наступстваў
Ці наступстваў таго сенавала –
То было б з боку іхняга глупствам.

І шукаю я праўды ў стакане –
Гэтай вечнай жыцця аксіёмы,
І пакутай плачу за каханне,
Бо пакуль я паэт невядомы.

* * *

Паралельныя пляшкі
На самотным стале,
Бы старое манашкі
Мёртва-жоўты шкілет.

Хутка іх я не ўбачу:
Зрок мой крочыць убок.
Я рашаю задачу:
Што ні дзеянне – крок.

Ікс – гарэлкі стаканы,
Ад нуля і да ста.
Хутка сэнс іх дастану,
Хоць і цяжка дастаць.

Ігрык – бедны бадзяга,
Мяккацелы эстэт.
Галава мая з брагай:

Перагоніш – і зэт.

Здабываю я корань –
За стаканам стакан, –
Аж манашачкі сора
Агаляецца стан.

І зусім ён не жоўты,
А юрліва жывы.
Скажуць: “Што тут знайшоў ты?”
Адчапіцця вы!

Зноў з іксамі мудру я
І ўжо бачу адно,
Што girl-friend шпацыруе
Не ў святым кіманю.

Я тады ўжо не помню,
Што зрок крочыць убок,
Бо з вачэй яе промні
Асляпілі мне зрок.

Растварыўся дзесь ігрык,
Не выводзіцца зэт.
Я палюю на тыгра –
Таньчу з ёй менуэт.

Я гляджу сарамліва
На яе голы стан
І лячу з ёй з абрыва
У пасцельны стакан.

Я і так з ёй, і гэтак –
Вечар чорт падарыў! –
З-за такога шкiлeтa
Мне не страшны абрыў.

“Я стары Карамазаў?” –
Папытаюся ў вас.
Ды не трэба адказаў –
Гэта лепшы адказ.

...Прачынаюся ранкам.
Цвердавата штось мне.
А мая куртызанка
Патанула ў віне.

Паралельна мне пляшка
Падкаціла пад стол,
Бы старая манашка...

Бедны, п’яны анёл!

* * *

Каўтнуўшы антыбіётых,
Мяняю жыццёвы ракурс:
Малюся на блядзь з-пад плоту,
Каб не дала небараку.

Знаёмячыся з Васэрманам
І новай лексмай — люэс,
Нібы ўпершыню ў ложку з паннай,
Інтымнасць мяне хвалюе.

Жылі па законах Францыі,
Якая ад нас далёка,
І напаткалі пранцы
З актыўненькім ганакокам.

Дагэтуль пілі кока-колу,
Да лямпачкі прэзерватывы...
Падайце ж яшчэ й валідолу —
Я сёння такі нешчаслівы!..

* * *

Шукаю сапсаваную дзяўчыну
і не знайду на выстылай зямлі...
Цягнуся, каб пакінуць магазіну
апошнія зацёртыя рублі.

Бяру бутэльку, наліваю шклянку...
Гляджу на гэта поглядам тупым:
два фетышы, нібыта лесбіянікі,
стварылі на сталі маім інтым.

Гараць і разгараюцца іх жарсці,
і кроў ад сэрца весялей бяжыць,
так хочацца між іх клубоў упасці,
каб не знайсці атрутнае мяжы.

Я п'ю далей, хоць гэта і няпроста,
бо ясна бачу, што, на жаль, не дзе-
вяноста / шэсцьдзсят на дзевяноста
фігуркі ў тых сябровак па бядзе.

...А ранкам, схільны да зямнога спліну,
я лёс прашу: “Апошні раз – налі!
Шукаю сапсаваную ж дзяўчыну –
і не знайду на выстылай зямлі.”

СЮРРЭАЛІЗМ?

...сонца. Многа сонца. Але святло зусім не рэжа вочы. Я пачынаю разумець, што яно зыходзіць з твайго напаўаголенага цела. Хто ты? Адкуль прыйшла? І хто цябе ўжо напалову распрануў? Нічога не памятаю, быццам бы толькі што нарадзіўся.

...цалую цябе. Ты ўхіляешся. Але толькі дзеля прыліку, разам з тым адказваючы на пацалунак. Цалую зноў. Дрыжачымі, бы ў п'яніцы, рукамі дапамагаю спаўзці з плеч шлейкам тваёй лёгкай сукенкі. Ты без станіка. Мая рука летнім беларускім ветрыкам песціць ружовыя пацвярдзелыя смочкі, якіх пакуль не бачу, бо ў гарачым працяглым пацалунку твой вёрткі язык ніяк не ловіцца. Я пакідаю марныя ловы, даючы вырвацца праз твае вусны глыбокаму, салодкаму стогну, і выцалоўваю ўніз па тваім целе сцежку, бы першапраходзец да мясцін, якія з супрацівам адкрываюцца прыродай. Ты робіш кволы жэст, спрабуючы паправіць хоць адну шлейку, але чырванееш, нібы спрабавала зрабіць нешта непрыстойнае, недазволенае. А мае рукі... Яны даўно ўжо не пакідаюць гладзіць усё, што ўверх ад тваіх каленцаў: я не бачу — адно адчуваю, бо гэта мае рукі. І толькі калі яны паднімаюцца вышэй нейкай ірацыянальнай мяжы, ты, выгнуўшыся грудзмі ўперад і задрыжаўшы, бы асінавы ліст, адводзіш іх... Потым усё паўтараецца. Здаецца, гэта працягваецца вечна: я не помню, з чаго пачалося, і не ведаю, калі скончыцца. Але наступае раніца — час пісаць вершы пра “мокрыя сны”.

У(ЯНО)КО РЭФЛЕКСІЙ

А-эпіграф:

**С улыбкой
Развязала кимоно
Но просишь отвернуться
Большие чувства
Маленькая грудь
Рубако Шо**

РЭФЛЕКСІЯ ПРА ЛЕВУЮ ГРУДКУ

Мне чамусьці падабаецца левая грудка. Чаму левая? — Не ведаю. Але гэты вывад я зрабіў з асабістых вопытаў. Я часцей дачэпліваўся да яе. Цалаваў. Менавіта левую. Вось вы паспрабуйце ўспомніць, якой грудцы ўдзялялі больш увагі, які смачок болей лашчылі. Упэўнены, за рэдкім выключэннем, вы такія, бы я. Вы нават пагодзіцеся з тым, што левая грудка без правай выглядала б зусім неэстэтычна і не прываблівала б так апантана.

P.S. Адзінае адрозненне паміж мною і ўсімі астатнімі такімі, бы я, заключаецца ў тым, што “Рэфлексію пра левую грудку” напісаў усё-такі я, а не яны.

РЭФЛЕКСІЯ ПРА ГРУДКУ ЯПОНКІ

Я хачу паглядзець на грудку японкі. Я хачу пакаштаваць яе смочку.

Мне здаецца, я б яе праглынуў і яна застрагла б тромбам у маім сэрцы, перакрыўшы шляхі згубы мужчынскае сілы.

Я хачу адчуваць пах, які зыходзіць з міні-Фудзіямы.

Я хачу ім атруціцца, каб ачомацца не меней чым у рэанімацыйным аддзяленні мінскай бальніцы.

Мне здаецца, з таго кратэру струменіцца водар сена, упершыню скошанага мною на поплаве маёй роднай, нікому невядомай Кудакі, спаласаванай меліярацыйнымі ізаглосамі; пах першай стограмоўкі, сарамліва выпітай у прысутнасці дарослых, і першай цыгарэты, выкуранай за вуглом з сябрамі, ад чаго ўсім стала крыху блага, але ніхто не прызнаўся ў гэтым нават самому сабе; нарэшце, пах старонак лемантара, змест якіх стаўся сродкам сублімацыі для выражэння таго незразумелага, што распаляе жаданне паглядзець на грудку японкі.

Дзякуй табе,

Краіна ўзыходзячага сонца,

за слаўную дачку твайго народа!

РЭФЛЕКСІЯ ПРА ГРУДКУ БЕЛАЙ МЯДЗВЕДЗІЦЫ І НЕ ТОЛЬКІ

Я ведаю, што ніколі не пабачу яе, ні грудкі, ні белай мядзведзіцы, а таксама разумею тое, што гэтая “Рэфлексія” атрымаецца слабейшай за папярэднія. Аднак, нягледзячы на неспрыяльныя абставіны, уверцюру да задуманага твора я ўжо напісаў.

Тут нездарма выкарыстаны музычны тэрмін — гэта маё імкненне кампенсаваць адсутнасць у мяне нават сярэдняга слыху, што адбылося, магчыма, з-за мядзведзя, ускормленага аб’ектам майго літаратурнага твора. Так, чамусьці мне думаецца, што на маё вуха наступіў не наш родны беларускі мядзведзік, а менавіта белы велікан-прыгажун, хоць і гэтая версія можа не стасавацца з маёй арыгінальнай фантазіяй. Застаецца апошняя гіпотэза, што вінавата ва ўсім Вялікая Мядзведзіца. А прайшлася яна па маім органе слыху з-за помсты сваёй сяброўцы-суперніцы Малой Мядзведзіцы, пад сузор’ем якой я хутчэй за ўсё нарадзіўся і самая яркая зорка якой свеціць арктычнай фауне на чале з яе галоўным зверам. На жаль, ні тое кволае сыйва, ні магутная сіла гэтых радкоў не грэюць бедную жывёліну, якую я ніколі не ўбачу, не саграваюць яе грудку, якую можна было б даць жыццё ні аднаму таптуну вушак беларусаў дзеля іхняй жа самабытнасці.

А на завяршэнне скажу, што мяне цікавяць пытанні, якога колеру смачок у белай мядзведзіцы, а таксама, ці ёсць грудзі ў Вялікай і Малой Мядзведзіц, а як ёсць, які быў бы памер іх станікаў, калі б хто-небудзь змог пашыць такую бялізну.

РЭФЛЕКСІЯ ПРА ГРУДКУ БЭЭНЭФАЎКІ

Зразумела, гледзячы на яе не ўзнікне і блізка асацыяцый з “Пагоняй” ці бел-чырвона-белым колерам. А калі, аднак, інстынктам (здоровым) усталюецца такая абстрактная сувязь, то гэта будзе перш за ўсё жаданне здзейсніць пагоню за нацыянальна-свядомай дзеўчынай і напісаць на прасціне той непаўторны малюнак, якому пазайздросцілі б Рафаэль (у сэнсе працэсу творчасці) і Далі (у сэнсе выніку таго працэсу). Зрэшты, гэтая “Рэфлексія” магла б напісацца з аналагічнымі думкамі і пра бэпээсэмаўку. Чаму адбылося наадварот, вырашаць не мне, а Фрэйду, які, на жаль, даўно памёр, таму ніхто ніколі не даведаецца аб перадумовах стварэння “Рэфлексіі”, хоць на першы погляд усё проста.

РЭФЛЕКСІЯ ПРА ГРУДКУ, З ЯКОЙ СЦЯКАЕ КРОПЛЯ ЛІПЕНЬСКОЙ НАВАЛЬНІЦЫ

Дождж застаў дзяўчыну ў чыстым полі, дзе ёй блізка не было месца схавацца. Гэта сталася нечаканасцю, бо шчэ нядаўна свяціла сонейка, выпрацоўваючы пігмент у маладым пясчотным целе, большая частка якога бессаромна адкрывалася промням кароткай моднай маечкай і не менш карацейшай спаднічкай. Неба зацягнула хмарамі раптам. Але прырода аказалася не ў сілах пакрыўдзіць сваю самую гарманічную частку — пятнаццацігадовае дзяўчо, чыстае і цёплае, бы навальнічныя кроплі. Прыгажунька ж, карыстаючыся адсутнасцю чужых вачэй, прамокшы да ніткі, вырашыла наогул скінуць маечку, якая толькі перашкаджала дыхаць на поўную грудку аэрама. Навальніца сціхла таксама хутка, бы й пачалася. А кроплі па-ранейшаму ўсё цяклі і цяклі, цалуючы аксамітную скуру...

Маё *паэтычнае* alter-ego пасля кожнай навальніцы марыць пра пераўтварэнне ў дажджавую кроплю, што сцякае па целе німфеткі. Аднак не ў адну з тых кропель, што неразборліва імкнуцца да нескранутага нікім трохкутніка, — такі погляд банальны для паэтычнай натуры, — а ў тую, адзіную і непаўторную, якая, паглядзіўшы тварык, вусны, шыйку, не сцякла па найбольш простама, прымітыўнаму шляху, а, аблізаўшы сакральны ўзгорчак, мандражна завісла на яго самым апетытным месцы — на смочцы — дзеля таго, каб быць знятай адтуль языком майго *мужчынскага* alter-ego або, у крайнім выпадку, выпарыцца пад зноў выглянуўшым сонцам, каб да бясконцасці падпарадкоўвацца прыродным законам, паўтараючы апісаны рытуал пасля кожнай ліпеньскай навальніцы.

РЭФЛЕКСІЯ ПРА ГРУДКУ КУРЫЛЬШЧЫЦЫ

У інтэрнаце жыве дзяўчына, якую я часта (часцей чым каго з хлопцаў) бачу з цыгарэтай. Мой дарагі чытач, тут ты, мусіць, падумаў, што далей я буду маралізаваць. Не. Наконт гэтага я ліберал, бо сам цалаваўся не раз з дзяўчатамі, якія за момант да пацалунка трымалі ў губах цыгарэту. Проста я дзіўлюся здароўю чалавека, які столькі паліць (да таго ж дзяўчыны!) і хачу, каб вы таксама атрымалі такое ўражанне. У дадзеным выпадку здароўя трэба каб былі поўныя грудзі. А грудка ў яе невялікая. Адночы нават падумалася, што смачкі ў яе зялёнага колеру.

ВЕРШЫ Ў АЛЬБОМ

* * *

М.

Усміхніся сарамліва
І ласкава толькі мне,
Не хавай свайго парыву
На душэўным мутным дне.

Паглядзі, каб затрымцела
Ад пагляду у грудзёх,
Прытуліся вабным целам,
Свой адолеўшы парог.

Ахіні сваёй пяшчотай,
Ноч абдымкаў падары.
Колькі ж часу можна ўпотаі
Марыць аб такой пары!

Пацалуначак нясмелы
Ты маім губам пакінь,
Каб самлелі нашы целы,
Узляцеўшы да вышынь.

Пацалууй непазямному —
Гэта ўмееш толькі ты,
Я забудуся пра стому
Ад нябеснай пекнаты.

І пры першых промнях сонца,
Калі ласка, не знікай,
Каб працягваўся бясконца
Гэты момант, гэткі рай...

Ты прабач, замнога хочу,
Каб жыццё давала мне, —
Проста бачыў сёння ноччу
Я ізноў цябе у сне.

* * *

Ціха падае дождж за акном.
Надыходзяць ізноў успаміны,
Толькі слова трывожыць адно —
Кінуў.

Што ж цяпер наракаць мне на лёс:
Вінаваты я сам у гэтым,
Што кахання таго не прынёс
З лета.

Больш няма таго лета, цяпла,
Больш не гладзіць твае мне косы...
Эх! Чаму ж ты так рана прыйшла,
Восень?

Як шкада, не сустрэнем мы зноў
Тых світанкаў...
І толькі панура
Скажа дождж, што імжыць за акном:
“Дурань!”

* * *

***Прыгожай выкладчыцы
Святлане Сяргееўне
быццам бы з нагоды заліку***

Не схаваць мне свайго адчаю,
Не схаваць мне сваіх цяжкіх дум,
Ды і я іх зусім не хаваю,
А прад Вамі радкамі кладу.

Вы прабачце, я мо нетактоўна
Паступаю, што верша пішу,
Бо ўсё роўна (шкада, што ўсё роўна)
Не крану ім я Вашу душу.

Гэтым вершам я выклічу, можа, —
Хоць за шчасце і гэта прыму —
Толькі ўсмешку, надзвычай прыгожую,
Што прызначана мне аднаму.

І дадам яшчэ жартам два слоўцы.
Хоць залікі прасіць не прывык,
Папрашу: у маёй залікоўцы,
Калі ласка, пастаўце залік.

YESTERDAY

N. B.

Учора шчэ ў лясах звінела рэха
Дзіцячых пераліваў-галасоў,
Яшчэ я помню свежы пах лясоў.
Яшчэ я помню... Хоць ужо паехаў.

Паехаў я адтуль, дзе ўсё знаёма
Настолькі, колькі незнаёма ўсё,
Але я ўпэўнены, што ўсе мы пранясём
У нашых сэрцах след пра кожны момант

Тых дзён, амаль нязвязаных са светам,
Тых незабыўных радасных хвілін
І тых вясёлых святаў-вечарын —
Таго ўсяго, што падарыла лета.

Калі на сэрцы стане раптам хмурна,
Я ўспомню ўсё, бо не магу забыць
Шчаслівы час і доўга буду сніць
Дзяўчыну, што мяне назвала дурнем.

* * *

N.

Прабач ты мне — дурню-паэту.
Стварыў я наіўнасці свет.
Свет зараз разбураны гэты,
І дурань ужо не паэт.

* * *

A. K.

На апошнім рандэву
недзе страціў галаву,
і цяпер адно й жыву
ад званка да рандэву.
Лепей еў бы я халву,
ад якой ажно раву,
бо падобна на траву,
чым гуляў па рандэву,
дзе згубіў я галаву.

Гэты вершык не парву,
а цябе ім пазаву:
ты прыйдзі на рандэву,
пашукаем галаву.
А як не — то паплыву
на Украіну ці ў Літву,

да палякаў ці ў Маскву,
ці ў далёкую Туву,
альбо кінуся ў дрыгву, —
вельмі ж трэба ўсім наву-
коўцам меці галаву.

Дык прыходзь на рандэву,
покуль я яшчэ жыву.

* * *

A. K.

У эпоху “постмадэрн”
Па-за модай Анна Керн,
І тынэйджэру ўсё роўна
Нават нейкі там Жуль Верн.

Ты эпасе той не вер
І сярод старых папер
Будзь як пушкінская Анна
Пазаўчора і цяпер.

* * *

D. D.

**Мая душа не плача, а пяе,
Бо стомлена не лёсам, а табою.**
Л. Дранько-Майсюк

Калі, нарэшце, як Дранько-Майсюк,
Змагу я ўпэўнена прамовіць фразу,
Хаця б сабе, зусім не для паказу,
Што я аддаў энергію усю

Табе адной, што сілы не стае
Здабыць яшчэ няздзейсненую мрою
І што душа не плача, а пяе,
Бо стомлена не лёсам не табою.

ИРОНИИ

* * *

Віталю БЕЛАМУ

In vino veritas

Гарацый

Я на зямлі – апошнім панкам,
Усе памерлі з-за ідэй:
Ідэя – кавы філіжанка,
Ідэя – дзеўка з боку ранкам,
Ідэя – стацца разумней
І так далей...

Але скажу я вам адкрыта:
Псуе ўсё ісціна адна
(Таму і мне зямля адкрыта) –
Ідэямі зямля спавіта,
Ды аб'ектыўна, што здаўна
Няма віна.

* * *

Скора восень. Каркаюць вароны.

А. Пысін

Скора восень. Каркаюць вароны,
Куранят пужаючы ў траве.
Ад атавы луг ізноў зялёны,
Ды цялушка нечага раве.

Мо яна адбілася ад статка,
Можа, бегает — і хоча да быка, —
Нам не скажа пэндзаль ці асадка,
Штось выводзячы з рукою мастака.

Ну а мо, здадуць яе на мяса
Як не хопіць сена да вясны,
А пакуль што ходзіць самапасам,
Спамінаючы начныя сны.

Разумею, што яшчэ жывая
І рыкае новы свой куплет...
Дыялектну форму ужывае
Хараством замучаны паэт.

* * *

прысеў я штосьці выдавіць з сябе
экзотыкай свой новы твор амузіць

стрыножыць талент на парнаскім лузе
крыж боскі на неблокаўскім ілбе

апроч таго я апісаць хачу
яе
якой не існуе
дзяўчыну
і так бы мовіць тут жа ў вершы кінуць
заблядзіўшы цнатлівую парчу

не ўспомніць заўтра ўжо імя яе
усхвалявацца толькі на хвілінку
ліквідаваць са знакамі прыпынку
дзўчынку
што паззію псуе

БАЛАДА ПРА ДЫЯЛЕКТЫКУ

На чалавечым кале
Вырасла трыцікале,
І да апошніх каліў
Мы трыцікале зжалі;

Зжалі, абмалацілі
Цэпам у поце і пыле
Ў тэмпе гарэзнай кадрылі,
Нібы займелі крылі;

Нас не ўзяла кароста,
Далей было ўсё проста:
Зернейкі сталіся хростам,
Блізкім і нават хросным;

Потым зусім нямала
Хросту рука намяшала,
Дрожджы туды паклала —
Эвалюцыянавала;

З нашага трыцікале
Мы самагонку гналі,
Хорам пасля рыгалі,
Вырасла бо на кале.

* * *

У Віталя Псеўданіма
Вершы зусім не для “ЛіМ”а
І проза не горай Заля
У Віталя

У Віталя Псеўданіма
Пікантная вельмі радзіма
І цёплая вельмі ралля

У Віталя

У Віталя Псеўданіма
Сталіцай краіны не Ліма
І нотай любімай не ля
У Віталя

У Віталя Псеўданіма
Дарогі вядуць не да Рыма
А кружаць вакол і каля
У Віталя

У Віталя Псеўданіма
Бязмежнага шчасця раўніна
Там пасвіцца музы цяля
У Віталя

У Віталя Псеўданіма
Пачуцці вышынь херувіма
І свецяць зямлянам здаля
У Віталя

У Віталя Псеўданіма
Дзяўчына смяецца вачыма
Чырвонымі нібы ў краля
Бы ў Віталя

У Віталя Псеўданіма
.....
.....
...бля

ДЭСТРУКЦЫЯ ФОРМЫ І ЗМЕСТУ

Ад Вільні да Львова
Хачу цябе, мова.

Хоць ноччу прысніся
Заместа Марысі.

Бязрукай Венерай
Пасля на паперу

Аддана ты ляжаш,
Прасціну замажаш.

Да позняга рання
Працягнем каханне.

І думкі застынуць
Ад мовы-дзяўчыны.

Ад жарсці і юру
Павешуся здуру,

Аднімецца мова,
Якую я хачу,,,

* * *

Я – дурны неандэрталец.
Фібрамі душы сваёй
Адчуваю кожны палец
Цела, што завём зямлёй

Ты – дурная краманьёнка.
Але й пара вышла б з нас.
Ды не станеш ты мне жонкай –
Інфантаільны проста час.

Паяднае нас магіла.
Там хранометраў няма.
Буду мілым, будзеш мілай
І з адсутнасцю імя.

І не будзе ў нас расколаў,
Сваркі наш не знішчаць прах...
Не знайшоў бы археолаг
Наш касцей архіпелаг.

* * *

Калі зайду ў запой ад суму
Ці проста так калі зап'ю, —
Мая каханая не ўспомніць
Гаротную душу маю.

Калі здыхацьму каля плота,
Ў чужога выклічу журбу, —
То да імя майго прыменіць
Мая каханая табу.

Калі патраплю я ў “Навінкі”,
Нібы сапраўдны шызік-псіх, —
Мая каханая забудзе
Мяне тады хутчэй за ўсіх.

Калі падлічыць рэха колькасць
Удараў па маёй труне...

Чаго я нью? Дзякуй богу,
Няма каханай у мяне.

* * *

У кожным жа правіле ёсць выключэнне.

Ёсць гэта ў гармоніі светастварэння.

Сусвет дасканалы, псуе толькі маласць:
Мая — дзівака — недасканаласць.

* * *

Віктару ЖЫБУЛЮ

А МАРА ЛПЫ — ПІЛАРАМА

В. Жыбуль

РАМА ПАЛІНДРОМУ — У МОР ДНІ, ЛАПА МАР

САМКА ЛОЗУНГА — ГНУ ЗОЛАК МАС

Я І КАТЫ — ФАСОЛІ ФІЛОСАФЫ ТАКІЯ

* * *

пакахала-палюбіла
неафіта-некрафіла

палюбіла-пакахала
німфаманка з гор Непала

некрафіла-неафіта
не німфетачка Лаліта

з гор Непала німфаманка
не з пяцірадкоўя-танка

пакахала вельмі палка
грамадзяначка-непалка

і не палка і не дрэва
а спакуслівая Ева

пакахала некрафіла
неафізм яго адбіла

адкусіла-адламала
німфаманка з гор Непала

і цяпер жыццё разбіта
некрафіла-неафіта

не чытае некралогі
бо назад няма дарогі

у кювет пайшлі чытанкі

з-за не-палкі-німфаманкі

стала жыццейка няміла
неафіта-некрафіла

згінуў свет бы Атлантыда
з-за гарачага лібіда

а дзяўчо зусім не знала
што хлапчыне паламала¹

МАГЧЫМЫЯ ТВОРЧЫЯ НАСТУПСТВЫ АД НЯПРАВІЛЬНА ЎСПРЫНЯТАГА ВЕРША*

А-эпіграф:
**я ляжу ў бульбяне
вакол немцы мяне
ці не бачаць мяне
не-не-не не-не-не**
Мікола Засім?

Пачалася вайна,
Прынясла нам яна
Немчуры да храна,
Вось такая вайна.

Я ў ёй быў партызан,
Добры меў я наган.
Гэта вам не канкан –
Беларус-партызан.

Я ў лясах згаладаў,
Еў муру ўсяку з траў,
Мо так Бог пакараў,
Каб я так згаладаў.

Згаладаў – і тады
Я пайшоў да яды,
Ды пакінуў сляды
Я галодны тады.

Як прыйшоў да сядзіб,
Зразумеў, што я ўліп
Ў нейкі жудасны кліп,
І пабег: клып-клып-клып.

Але чэргаў радкі
З немцавое рукі
Заняслі ў буракі –
Там схаваўся такі.

¹ На думку Віталія Псеўданима, апошняе двухрадкоўе павінна выглядаць наступным чынам:
а дзяўчо паняць не ў сілах
што хлапчыне адкусіла

* Гл. “Пад-казку да прачытання аднаго верша”.

І ляжу ў бураках.
Немцы трах-тарарах.
Ну, а я ў бураках!
Ох! Ох! Ох! Ах! Ах! Ах!

Я ляжу ўжо ў траве –
Цэляць па галаве.
Сэрца Бога заве
Бараніць у траве.

Перапоўз я за хлеў,
Немец ўбачыць паспеў,
Падпаліць захацеў, -
Не паможа мне хлеў.

Я схаваўся за дуб,
Думаў, трэсне ў іх пуп,
Але “Шмайсер” не туп –
Хутка буду, бы труп.

Я бягом у лясы,
Падсмаліў валасы
Нейкі немец касы.
Добра хоць валасы.

Паратунку – нідзе:
Колькі немцаў ідзе!
Я схаваўся ў вадзе:
Буль-буль-буль, бзьдзе-бзьдзе-бзьдзе.

Ноччу той агарод
Зноў паклікаў за плот.
Я палез быццам крот,
Бо балеў мой живот.

А ў засаду ізноў
Праклятых гіцалёў
Нейкі чорт мо прывёў,
Каб мне выпусціць кроў.

Я ляжу ў бульбяне.
Вакол немцы мяне.
Ці не бачаць мяне? –
Не-не-не, не-не-не...